روزنامهٔ رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل : متن قوانین - تصویبنامه ها - صورت مفصل مذاکرات مجلس شورای ملی
سؤالات - اخبار رسمی - فرامین - انتصابات - آئین نامه ها - بخشنامه ها - آگهی های رسمی

سال اول - شماره ۲۵۱ | مدیر سید محمد هاشمی نماینده مجلس شورای ملی | ۱ شنبه دوم دی ماه ۱۳۲۴

صفحهٔ ۸۷۸

دوره چهاردهم قانونگذاری

شماره مسلسل ۱۴۵۱

مذاکرات مجلس

جلسه ۱۷۴

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز شنبه اول دی ماه ۱۳۲۴

فهرست مطالب :

۱ - تصویب صورت مجلس .
۲ - تصویب پیشنهاد آقای دولت آبادی راجع بطرح لایحهٔ چهاردوازدهم
۳ - تقدیم لایحهٔ مشارکت در تأسیس صندوق بانك بین المللی بقید یك فوریت از طرف آقای وزیر دارائی وتصویب فوریت آن .
٤ - طرح خبر کمیسیون بودجه راجع بچهار دوازدهم بودجه سال جاری .
٥ - تعطیل جلسه بعنوان تنفس .

مجلس یك ربع ساعت قبل از ظهر بریاست آقای ملك مدنی (نایب رئیس) تشکیل گردید .

۱ - تصویب صورت مجلس

صورت مجلس قبل را آقای هاشمی (منشی) بشرح زیر قرائت نمودند :

مقارن ظهر مجلس بریاست آقای آقا سید محمدصادق طباطبائی تشکیل وصورت جلسه پیش قرائت وتصویب گردید .

اسامی غائبین سه شنبه بیست وهفتم آذر :
غائبین با اجازه - آقایان : امیر تیمور - دکتر اعتبار - مقدم - حسن اکبر - بهبهانی - تهرانی - کامبخش اعتمادی . امام جمعه شیراز .

غائبین بی اجازه - آقایان : مظفرزاده - خاکباز . دکتر کشاورز - فرخ - اخوان - کفائی - آصف - امیر ابراهیمی - تولیت - بوشهری - شهاب - فردوس - جواد مسعودی - سیف پور - بهادری - سیدمحمد طباطبائی - گنابادی - شریعت زاده - رفیعی - ایرج اسکندری - مهندس پناهی - دکتر آقایان - آرداشس آوانسیان - قشقائی .

دیر آمدگان با اجازه - آقایان : جلیلی - فاطمی - فولادوند - رضاتجدد .

دیر آمدگان بی اجازه - آقایان : بیات - عامری صمصام - تیمورتاش - دکتر معاون - سیدضیاء الدین طباطبائی - دکتر کیان - مراد اریه .

اسامی غائبین چهارشنبه ۲۸ آذرماه .
غائبین با اجازه - آقایان : مخبر فرهمند . فرمند دکتر اعتبار . مقدم . دهستانی . بهبهانی . تهرانی اعتمادی . امام جمعه شیراز .

غائبین بی اجازه - آقایان : خاکباز . دکتر کشاورز . فرخ . کفائی . آصف . امیر ابراهیمی . تولیت . بوشهری . شهاب فردوس . سیدضیاءالدین طباطبائی . جواد مسعودی . حسن اکبر . سیف پور فاطمی . بهادری . سیدمحمد طباطبائی . گنابادی شریعت زاده . رفیعی . ایرج اسکندری . مهندس پناهی . دکتر آقایان . صادقی . آرداشس آوانسیان . مراد اریه . پوررضا . محمد حسین قشقائی .

دیر آمدگان با اجازه - آقایان : دکتر کیان . لنکرانی .

دیر آمدگان بی اجازه - آقایان : جلیلی . رستم کیو . نبوی . نقابت . صمصام . مجد . ایپکچیان .

آقای طهرانچی اظهار داشتند چنانچه مکرر عرض کرده ام قبل از هر دستور وهر موضوعی باید در فکر اصلاح مملکت بود و آقای حکیم الملك با آنکه دردرستی وامانت طرف توجه نمایندگان و عامه مردم هستند معهذا با وضعیات فعلی نمیتوانند باصلاحاتی که مورد نظر است موفق شوند ...

در اینموقع عده کثیری از نمایندگان باظهارات ایشان اعتراض نمودند وآقای نخست وزیر نطق مبسوطی درچند قسمت بشرح ذیل ایراد کردند :

نخست گزارش مختصری از اوضاع اخیر آذربایجان ونامه هائیکه بعنوان اصلاحات بر خلاف قوانین مملکتی باندو مجلس محلی تشکیل وعده ای بنام وزیر معرفی شده باطلاع مجلس رسانیدند و توضیح دادند که دولت تصمیم گرفت بااعزام قوا از مرکز پادگان استانهای ۳ و ٤ را تقویت کند دولت دوست ومجاور بخلاف انتظار مانع شد وقوای اعزامی از شریف آباد مجبور بباز گشت شدند وقوای محلی دست بسته محصور گردیدند ودولت بواسطه حضور

روزنامهٔ یومیه

فهرست مندرجات

۱ - بقیه مذاکرات یکصد وهفتاد وچهارمین جلسه مجلس شورای ملی صفحه ۱ - ۸
۲ - آگهی های رسمی وثبتی « ۹

یادگان شوروی درآن استان مخاصمه و خونریزی راصلاح ندانست وسپس اضافه نمودند اقداماتیکه درآذربایجان بعمل آمده از طرف هردسته و هر جمعیتی کهباشد برخلاف مصلحت کشور ومصرحات قانون اساسی است ودولت مصمم بمقاومت است و بالاخص از دولتهای دوست و متحد خودمان تقاضا کرده ایم هرچه زودتر نیروی خودرا ازایران خارج کنند ومارا آزاد بگذارند همچنین باشاره بنوزده اصل ازقانون اساسی ومتمم آن راجع بمجلس ومحل مجلس وتصویب قوانین وحدود وقوای مملکت چنین بیان داشتند کهخود فرزند آذربایجان وتربیت یافته آنسامان وآشنا باحساسات میهن پرستانه آذربایجانیان هستند وعقیده دارند که آذربایجانی برضد قانون اساسی وبخلاف شئون وحیثیت کشور وتمامیت ایران اقدامی نمیکند و آذربایجان همیشه جزء لاینفک ایران بوده است ودرختام سخن اضافه نمودند که با علاقه وتوسعه وتشیید روابط دوستی و یك جهتی با دولت دوست وهمسایه خودمان اتحاد جماهیرشوروی همچنین دولتهای متفق دیگر بموجب یادداشتهای رسمی اطلاع دادیم که در کنفرانس مسکو تصمیم مساعدی در تخلیه فوری ایران اتخاذ گردد ومسائل مربوط بایران بااستشاره ورضایت دولت ایران مورد مذاکره واخذ تصمیم قرار گیرد.

پس ازنطق آقای نخست وزیر عدهٔ از آقایان نمایندگان وآقای دکتر مصدق اجازه صحبت خواسته بودند در اینموقع پیشنهاد آقای لنکرانی مبنی بر تشکیل جلسه خصوصی قرائت شد آقای لنکرانی اعتراض شدید نمودند که پیشنهاد تشکیل جلسه خصوصی قبل از نطق نخست وزیر داده شده بود که مطالب آقای حکیم الملك درجلسه خصوصی مطرح شود و آنچه مقتضی طرح درجلسه علنی نیست ازآن حذف شده باشد.

در اینموقع چون عده برای مذاکره کافی نبود وچند دقیقه نیز بانتظار حصول اکثریت و ادامه مذاکرات گذشت بالاخره نیمساعت بعداز ظهر جلسه بعنوان تنفس تعطیل وبیست دقیقه قبل ازظهر روز چهارشنبه بیست و هشتم آذر ماه بریاست آقای ملك مدنی نایب رئیس مجدداً تشکیل گردید.

آقای دکتر مصدق بمناسبت بیانات آقای نخست وزیر راجع باوضاع کشور شرح مفصلی در اطراف عدم صلاحیت عده‌ای ازوزراء واعتراض برد اعتبارنامه دونفر از نه نفر نمایندگان تبریز ولزوم اصلاح قانون انتخابات براساس رأی اشخاص باسواد ومعایب طرح تحریم انتخابات اظهار وضمن اشارهٔ بارتباط وقایع آذربایجان بارفتار هیئت حاکمه و عدم رضایت مردم ازاوضاع مختصری دائر بطرز تشکیل وشرائط حکومت فدرالی بوسیله مراجعه بافکار عمومی ایراد وباستناد اینکه مرجع شکایات عمومی مجلس شورای ملی است چند فقره تلگرافات و عرایض شکایت آمیز فرقهٔ دمکرات آذربایجان واهالی مازندران ونامهٔ شکوائیهٔ اهالی چهارمحال وخوانین بختیاری را ازطرز رفتار مرتضی قلیخان صمصام قرائت نمودند. ضمناً بلزوم تشکیل انجمنهای ایالتی وولایتی ولغو بعضی انحصار هامانند انحصار دارو که موجب گرانی فوق العاده شده ورفع خرابی ادارات و تنزل هزینه زندگی معتقد بودند ودر ختام سخن تصریح نمودند چون دولت آقای حکیمی قدمی در راه اصلاحات بر نداشته وعده‌ئی از نمایندگان نا راضی هستند بایستی دولتی ازعناصر بیطرف تشکیل وبلافاصله شروع باصلاحات شود و بامذاکره و رفع شکایت اهالی آذربایجان آنهارا مطیع مرکز نمایند.

آقای تیمورتاش پیشنهاد کردند مجلس وارد دستور شود وپس از مختصر مذاکره پیشنهاد خود را مسترد نمودند.

آقای فرمانفرمائیان پیشنهاد نمودند دوجلسه متوالی اجازه داده شود نمایندگان نظریه خود را نسبت بسیاست دولت اظهار دارند وسپس دولت تقاضای رای اعتماد ازمجلس بنماید وپس از توضیح آقای دکتر عهده پیشنهاد دهنده قسمت اخیر آن را مسترد نمودند.

آقای امینی ضمن پیشنهاد معتقد بودند آقایان ناطقین بسطرز مخالف و موافق دولت صحبت کنند.

آقای فرهودی نیز بمناسبت اعلامیه آقای نخست وزیر بعنوان موافقت با دولت شرح مبسوطی دائر بلزوم بحث درسیاست عمومی دولت هرچندماه یکمرتبه و رسیدگی بشکایات مردم با حفظ حق حاکمیت دولت وپیشرفت اصلاحات درمحیط آرام و منظم ایراد ومسئله آذربایجان را دارای جنبهٔ سیاسی دانسته معتقد بودند باتوجه بسیاست خارجی باید مورد مطالعه قرار گیرد سپس علل موافقت خودرا بادولت آقای حکیمی شریح وابراز عقیده نمودند که هردولتی باید باتکاء آراء نمایندگان مشغول کار و بارای عدم اعتماد ساقط شود - پس ازآن رشته سخن رابروابط حسنه وصمیمانه ایران باتفقین وهمسایگان آسیائی براساس همکیشی کشانیده شمهٔ ازغریزهٔ صلح دوستی وآرامش طلبی ایرانیان وشرکت دولت وملت ایران درپیروزی متفقین براساس جلوگیری ازتجاوز واستثمار ملل ضعیفه وحفظ تمدن جدید وصیانت حقوق دول و ملل وعدم مداخله درامور داخلی سایر ممالك ایراد کردند چون دراینموقع عده برای مذاکره کافی نبود جلسه آینده روز شنبه اول دیماه ودستور بقیه مذاکرات آقایان نمایندگان تعیین ومجلس یکساعت بعداز ظهر ختم شد.

❀❀❀

نایب رئیس - آقای اقبال در صورت جلسه نظری دارید؟

اقبال - چند جلسه است که آقای شریعت زاده را غائب بی اجازه می‌خوانند در صورتی که آقای شریعت زاده قریب یکماه است کسالت دارند و مریض بستری هستند (صحیح است) وبوسیله بنده استجازه کرده‌اند.

نایب رئیس - یکمیسیون عرایض رفته است. آقای صادقی در صورت جلسه فرمایشی دارید؟ بفرمائید.

صادقی - درجلسه گذشته بنده را جزوغائبین نوشته‌اند بااین که در ظرف این مدت ۲۱ ماه اولین باراست که بنده ازحضور درجلسه محروم مانده‌ام لازم است عرض کنم که بنده مریض بودم و متأسفانه وسیلهٔ اطلاع هم نداشتم استدعا می کنیم مقرر بفرمائید اصلاح کنند.

نایب رئیس - آقای فداکار در صورت جلسه فرمایشی دارید؟ بفرمائید.

فداکار - عرض کنم بااین که مدتی است آقای فرخ استاندار فارس شده‌اند متأسفانه امروز در صورت جلسه ایشان راباز جزو وکلای مجلس مینویسند (دکتر رادمنش - یك وقتی هم استاندار آذربایجان بودند) درصورتی که مطابق قانون بمحض این که قبول شغل دولتی کردند دیگر نمی توانند وکیل باشند وجزو وکلای مجلس نام ایشان باشد، خواهش می کنم این نکته را توجه بفرمائید که بعداز این نوشته نشود.

نایب رئیس - اصلاح میشود. آقای دکتر رادمنش بفرمائید.

دکتر رادمنش - درجلسه سه‌شنبه گذشته وقتی که آقای حکیم الملك بیانیه خودشان را قرائت فرمودند یك عده از آقایان اجازه صحبت خواستند وبنده هم یك پیشنهادی کردم که در اطراف بیانات آقای نخست وزیر صحبت شود اشخاصی که درجلسه علنی تقاضای صحبت کردند اول آقای دکتر مصدق بودند و بعد آقای نقابت و بعد از ایشان بنده بودم تعجب میکنم که فردای آن روز بعد از آن هیاهوئی که راه افتاد و فرارشد آقایان نمایندگان نظر خودشان را راجع به این موضوع بعرض مجلس شورای ملی برسانند دیدیم که دو سه نفر دیگر قبل از اسم بنده اسامی آن ها وارد شده است از قبیل آقای دشتی و آقای دکتر عبده حتی بقدری غیر منتظر بود که آقای دشتی خودشان این جا در جلسه علنی فرمودند که بنده اجازه نخواسته‌ام و در مطبوعات هم در خارج این طور منعکس شد که اول آقای دکتر مصدق و آقای نقابت و بنده اجازه صحبت خواسته بودیم و بنده تعجب می کنم که این اختلاف چگونه پیدا شد و من تصور میکنم که یك سوء نیتی در این قضیه هست.

نایب رئیس - صورت آن جا هست بطوری که در جلسه قبل هم عرض کردم دو دسته اجازه خواسته بودند یك دسته قبل از بیانات آقای نخست وزیر (دکتر رادمنش - بنده در هر دو مورد اجازه خواسته بودم) جنابعالی هم قبل از بیانات آقای نخست وزیر اگر بودید در آن صورت هست الان همین جا روی میز موجود است برای اطلاع آقا و سایر آقایان که ملاحظه بفرمایند ویك دسته هم بعداز آن که آقای نخست وزیر آن بیانیه را خواندند اجازه خواسته بودند ودر جلسه بعد از تنفس که بنده آمدم از مجلس تقاضا کردم که کدام یك از این دو قسمت مطرح شود آقایان موافقت کردند اشخاصی که اجازه خواسته اند بعد از بیانیه آقای نخست وزیر صحبت کنند (دکتر رادمنش - در آنجا بنده نفر سوم بودم دو نفر قبل از بنده کسب اجازه کرده بودند) و این صورتی بوده که آقایان منشی‌ها تهیه کرده‌اند الان برای اطلاع جنابعالی خوانده میشود که تصور نکنید سوءنیتی در کار بوده است

بعضی از نمایندگان - احتیاج نیست بخوانند

دکتر رادمنش - اعتراضی بحضور تعالی نداشتم آقایان منشیان باید مراقب باشند

هاشمی - در صورت هم سوم هستید

نایب رئیس - بله در آن جا نفر سوم بودید ولی درجلسهٔ قبل مجلس این طور موافقت کرد بنده هم تذکر دادم که هر طور یکه مجلس بخواهد عمل شود مجلس موافقت کرد بقسمت بعداز بیانات آقای نخست وزیر که اجازه های در آن صورت محفوظ باشد بنا براین آنطور عمل شد و جنابعالی نفر آخر واقع شدید

فداکار — انشاءالله امروز جبران میفرمائید.

نایب رئیس — آقای لنکرانی در صورت جلسه نظری دارید؟

لنکرانی - بلی مختصر، قبلا بمناسبت صورت جلسه عرض میکنم (بعضی از نمایندگان - بلندتر) چشم اطاعت میشود، مجلس روزهائی را بطور کلی

تصمیم گرفت که اوقات عمومی جلسات رسمی باشد آنهارا یکمرتبه تصمیم گرفته است روزهای یکشنبه سه‌شنبه، پنجشنبه در اوقات معینی یکمرتبه تصمیم گرفته است دیگر تجدید تصمیم لازم نیست مگر این که احتیاج به تجدید باشد و نقض شود ولی نسبت به جلسات استثنائی که تعیین میشود تعیین آن هم مطابق نظامنامه با خود مجلس است، میخواهم تذکر داده باشم که در مواقع استثنائی آقای رئیس و آقایان نواب رئیس و هیئت رئیسه باید مراقب باشند مواقع استثنائی را بمجلس عرضه بدارند و از مجلس نظر بخواهند که این اندازه قاطی واطی نکرده باشیم برای خاطر اینکه هیچکس متوجه باین گرفتاریهائی که ما داریم نیست معلوم نیست که ما چه میکنیم و یکمرتبه ما وارد میشویم که گفته شد فلان، این موارد استثنائی بمجلس باید عرضه شود این یکی، و یکی دیگر اینکه موارد استثنائی که جلسه از اکثریت افتاده است و رئیس و نایب رئیس و هیئت رئیسه در مجلسی که اکثریت ندارد سمت مستقل و مشخصی ندارند و آن موقع اعلام جلسه قانونی نیست و باید بعنوان تنفس خاتمه داده شود نکتهٔ دیگری که میخواستم عرض کرده باشم این است در آنجا یك نکته‌ای بود که لازم بود یادآوری شده باشد، موقعی که آقای نخست وزیر حرکت فرمودند بطرف تریبون بنده اظهار کردم که پیشنهاد بنده را بخوانید اتفاقا گفتن بنده و آمدن ایشان باهم مصادف شد خود ایشان هم مثل اینکه متوجه این حرف بنده شدند رو کردند بطرف میز رئیس یکی از آقایان پیش رئیس ایستاده بود ایشان را تشویق کردند که آقا نخوانید خواستم تذکر داده باشم که قبل از اینکه ایشان شروع بفرمایند من پیشنهاد راجع بجلسه خصوصی را که قبل از شروع به نطق ایشان باشد کرده بودم و بعد آن کسی که پهلوی میز مقام ریاست ایستاده بود ایشان را تشویق کرد که نخوانند این هارامن نکته بنکته میگویم برای یك روزهائی که مردم بدانند چطور زندگی می کردیم یك نکته دیگر این است که این صورت جلسه ما درست است و معتبر است این جا مذاکره میشود رأی گرفته میشود و بالاخره یك روزنامه رسمی هم اینجا هست یا این روز نامه رسمی دروغ است یا رادیوی طهران آیا اخبار مجلس دروغ میگوید یا رادیوی تهران هر کدام را که میفرمائید بنده قبول دارم

دکتر رادمنش - رادیوی طهران دروغ میگوید

نایب رئیس - یك قسمت از فرمایشات آقای لنکرانی را بنده میخواهم برای استحضار آقایان جواب عرض کنم و آن مربوط به پیشنهاد ایشان راجع به جلسه خصوصی است راجع به تشکیل جلسهٔ خصوصی مطابق آئین نامه باید پانزده نفر از آقایان نمایندگان تقاضا کرده باشند (جمعی از نمایندگان - ده نفر) پنج نفر یا ده نفر تقاضای جلسه خصوصی کرده باشند درست حالا بنده یادم نیست خواستم خاطر جنابعالی را متذکر کرده باشم که هر وقت تقاضای جلسه خصوصی دارید مطابق آئین نامه پنج نفر یا ده نفر باید امضاء کنند و باید این نکته رعایت شود تعیین جلسات هم همانطور که فرمودید مراعات میشود

لنکرانی — یك عرض دیگری هم بمناسبت فرمایشتان دارم باز بمناسبت همان صورت جلسه است هر پیشنهادی که تقدیم میشود باید خوانده شود، باز یك فرصتی دستم آمد که باید اینجا متذکر باشم. پیشنهاداتی که تقدیم میشود بمجلس تشخیص اینکه این پیشنهاد وارد ومربوط درموضوع هست یا نیست این بنظر وتشخیص مقام ریاست نیست.

نایب رئیس — چرا هست.

لنکرانی — حالا اجازه بفرمائید اگر این نظامنامه درست است مربوط نیست و باید پیشنهاد خوانده شود. یکی دو مرتبه موافقی که مصلحت می بینید که زودتر قوانین گذشته باشد و در مقام یك عمل انجام شده‌ای قرار گرفته باشیم تحت عنوان اینکه این پیشنهاد ارتباطی باین موضوع ندارد اصلا مسکوت مانده است. خواستم عرض کرده باشم که مطابق این نظامنامه که الان دردست ماست وبهمین دلیل که آقا آنجا تشریف دارید و بمن اجازه داده اید که صحبت بکنم عرض میکنم که این حق نسبت بپیشنهادات بمقام ریاست داده نشده البته مذاکرات راجع باینکه خارج از موضوع است یانیست آن موضوع دیگری است راجع بپیشنهادات مطلق است. باید قرائت بشود بعد ازقرائت هم این حق بامجلس است مجلس میتواند رد کند. مجلس میتواند قبول کند، تکرار نشود احتیاطاً اخطار میکنم.

نایب رئیس - عرض کنم که ... (جمعی از نمایندگان - لازم نیست) باظهارات ایشان بایدجواب داده شود، تشخیص اینکه پیشنهاد وارداست یاوارد نیست باهیئت رئیسه است آقای تیمور تاش بفرمائید

لنکرانی - نیست، تکذیب میکنم

تیمورتاش — بنده اجازه‌ای که خواستم برای مخالفت با دستور است که در صورتیکه مطرح شد بعرض میرسانم ولی یك مطلب کوچکی داشتم که میخواستم بعرض برسانم

نایب رئیس - راجع بصورت جلسه است؟

تیمورتاش - بلی راجع بصورت جلسه است درجلسه گذشته بنده پیشنهادی برای ورود دردستور دادم ودلیل ورود در دستور را عرض کردم که عدم حضور دولت است وبااین موضوع درخلاصه مذاکرات اشاره‌ای نشده است.

نایب رئیس - اصلاح میشود آقای حاذقی در صورت جلسه است؟

حاذقی - بلی درصورت جلسه است، درجلسه اسبقی که جلسه بعدیش هم بصورت تنفس بود یك گزارش فوری از کمیسیون عرایض داده شد بمقام ریاست که موافقت بکنند که کمیسیون عرایض فعلی باعلام جرم آقای دکتر مصدق رسیدگی بکند و این موضوع چون فوریت داشته اجازه بفرمائید دو خط بیشتر نیست قرائت بشود وضمنا یك گزارشی هم از طرف کمیسیون اسبق بود ولی چون وقت مجلس بایداین روزها صرف مذاکرات مهمتر بشود خواستم استدعا کنم که این را برای استحضار آقایان نمایندگان فقط امر بفرمائید کرد کنند بروزنامه رسمی و در صورت جلسات مجلس ذکر شود

نایب رئیس - ولی این مربوط بصورت جلسه نبود آقا (حاذقی - باید قید بشود درصورت جلسه) ابداً این مربوط بصورت جلسه نبود این گزارش ربطی بصورت جلسه ندارد آقای مجد،

مجد — بعداز تصویب صورت جلسه بنده طبق ماده ۱۰۹ عرض دارم،

نایب رئیس — آقای فرهودی،

فرهودی — درجلسه سابق عرایض بنده ناتمام ماند هر وقت موضوع دو باره مطرح شد البته اجازه می فرمائید که بنده عرایضم را تمام کنم.

نایب رئیس — دیگر در صورت جلسه نظری نیست؟ (گفته — خیر) صورت جلسه تصویب شد.

۲ تصویب پیشنهاد آقای دولت آبادی راجع بطرح لایحه چهاردوازدهم

نایب رئیس — پیشنهادی از آقای دولت آبادی رسیده است و یکی هم از آقای مجدضیائی راجع باین که لایحه چهاردوازدهم را زودتر مطرح بکنیم (صحیح است) عده از آقایان هم اجازه نطق قبل ازدستور خواسته‌اند آقای طوسی ودیگران هم هستند (تیمور تاش — بنده مخالفم با ورود در دستور) حالا پیشنهاد آقای دولت آبادی قرائت می شود:

اینجانب پیشنهاد می نمایم که لایحه چهاردوازدهم دولت طرح گردد.

نایب رئیس — بعد هم پیشنهاد آقای مجد ضیائی در همین زمینه است - آقای دولت آبادی.

دولت آبادی — بنده پیشنهادم را باتوجه باین نکته کردم که چندروز قبل مجلس تصمیم گرفت که آقایانی که می خواهند راجع بوقایع اخیر صحبت‌هائی بکنند مرتب صحبت بکنند ولی نبایستی باین نکته توجه نداشت که امروز روز اول دیماه است (صحیح است) متاسفانه ما همیشه از نقطه نظر بودجه و پرداخت حقوق کارمندان دولت مواجه با اوقات مشکل و سختی میشویم این بود که پیشنهاد بنده برای طرح لایحه چهار دوازدهم دولت روی پرداخت حقوق کارمندان دولت و یك کمکی به وضعیت مستخدمین دولت و کارهای جاری مملکت است و این را همه آقایان میدانند و توجه دارند باین موضوع و باید مقدم بدارند امیدوارم این فرصت نصیب ما بشود وجلسات مجلس را متوالی بکنیم تااشخاصی که میخواهند صحبت کنند صحبت کنند.

نایب رئیس - آقای تیمورتاش (تیمورتاش - بنده مخالفم) بفرمائید

تیمورتاش - بنده چنانچه عرض کردم با ورود در دستور مخالفم وقبلا اجازه میخواهم بعنوان مقدمه خبری راکه از روزنامه اطلاعات شب چهارشنبه بریده‌ام حضور آقایان بخوانم

رادیوی لندن — (ساعت ۲۱ و ۱۵ دقیقه دیشب) دیروز درمسکو اظهار شده که وزرای امور خارجه دول متفق در مسکو راجع باوضاع ایران بایك امرانجام شده‌ای مواجه شده‌اند بعلاوه اظهار شده که نیروهای متفقین درایران درامور داخلی ایران مداخله نکرده‌اند وحاکمیت واستقلال ایران همچنان محترم خواهد بود، نمایندگان انگلستان موضوع ایران را روی اساس عهد نامهٔ منعقده وروی اصل امنیت خطوط ارتباطی امپراطوری انگلستان مورد بحث قرار خواهند داد بنده خیال میکنم آن کسانی که خیلی علاقمند بودند باینکه کنفرانس مسکو مشکلات ومعضلات این کشور را حل میکند وراه چاره‌ای پیش پا میگذارد در مقابل یك چنین خبری نمیدانم چطور استدلال میکنند؟ نمیدانم چطور پیش بینی میکنند حوادث

را ؟ وازاین بیشتر من تعجب میکنم که دریك چنین موقعی مجلس شورای ملی ایران چطور میتواند وارد دستورشود (صحیح است) ودستورش چیست؟ دستور یعنی چه ؟ دستور یعنی بقای مملکت وقتی که این ملك نباشد، اینطرز بباد برود خیال نمیکنم اصلا مجلسی باقی بماند، بودجه‌ای باقی بماند افرادی باقی بماند، خدمتگذارانی باقی بمانند که بخواهید بآنها حقوق بدهید یا ندهید، آقایان امروز فراموش نکنید که شما در خطرناکترین دقایق تاریخی خودتان قرار گرفته‌اید اگر حتی کارمندان دولت این فداکاری وازخودگذشتگی را نداشته باشند که دهروز پنج روز اجازه بدهند که صحبت شود روی سرنوشت فرزندان خود آنها بنده خیال نمیکنم که اینها استحقاق این را داشته باشند که حقوق بگیرند من استدعا میکنم این دقایق خطیر، این دقایق گرانبها این دقایق ذیقیمتی را که شما در پیش دارید و بالاخره باید نسلهای آتیه قضاوت بکنند این را ازدست ندهید اجازه بدهید صحبت بشود اجازه بدهید آن کسانیکه شجاعت و شهامت آنرا دارند که حرفهایشان را بی‌پرده بزنند حرفهایشانرا بزنند و تکلیفی برای این مملکت تعیین کنند کارمند دولت چه مانعی دارد که چهار روز گرسنه بماند اگر چهار روز گرسنه بماند بهتر است یا فرزندش بدست انقلاب وآشوب از بین برود ؟ استدعا میکنم ازشما، استدعا میکنم که اجازه بدهید این جریانات بحث بشود و یك یك تصمیمی بگیرید که واقعا این مردم، این ملت چه بگویم، این مملکت بتواند بالاخره زندگی بکند، این کاری که ما امروز میکنیم جان کندن تدریجی است این زندگی نیست که ما میکنیم، استدعای بنده این است وخیال نمی کنم که درمجلس شورای ملی ایران این استدعا مورد قبول واقع نشود ومورد توجه قرار نگیرد

لنکرانی - صحیح است، بسیار صحیح است

نایب رئیس — رای میگیریم بورود در دستور ....

دکتر رادمنش — مادستوری نداریم که وارد در دستور بشویم دستور ما همین است

نایب رئیس — پیشنهاد آقای دولت آبادی این بود که وارد دستور بشویم وآقای تیمورتاش مخالف بودند ودلایل خودشان راهم اظهار کردند بنابراین باید رای بگیریم که تکلیفش معلوم شود

دکتر رادمنش — دستور چیست ؟

طهرانچی — اول باید معلوم شود دستور چیست بعد رای گرفته شود. دستور چه اعلام شده بود؟

کاظمی — اجازه میفرمائید بنده یك توضیحی بدهم؟

نایب رئیس — دیگر صحبت موردندارد، رای میگیریم بورود در دستور آقایانیکه موافقند باورود دردستور ... (یمین اسفندیاری - دستور چیست دستور با بودجه فرق دارد) دستور طرح لایحه چهاردوازدهم است که آقای دولت آبادی پیشنهاد کرده (یمین اسفندیاری — خوب شما بفرمائید که بنده بدانم) بنده که توضیح میدهم ولی آقایان گوش نمیدهند جنجال میکنند نمیگذارند حرف من تمام شود پیشنهاد ایشان این بود که لایحه چهاردوازدهم بودجه مطرح شود بنابراین رای میگیریم باینکه این لایحه چهاردوازدهم جزء دستور قرار بگیرد ومطرح شود آقایان موافقین قیام فرمایند (اغلب برخاستند) تصویب شد. آقای وزیر دارائی لایحه‌ای دارند میخواهند تقدیم بکنند بفرمائید آقای وزیر دارائی.

۳ - تقدیم لایحهٔ مشارکت در تأسیس صندوق و بانك بین‌المللی ازطرف آقای وزیر دارائی وتصویب فوریت آن

وزیردارائی (آقای مژیر) - خاطر آقایان مستحضر هست که سال گذشته یك کنفرانسی در برتن وودز تشکیل شد ویك قرارداد بین‌المللی تنظیم کرد ازبابت تثبیت اسعار ومعاونت بین‌المللی واعتباراتی که ملل مختلف میخواهند بهم بدهند و مساعدت در باب تسهیل امور تجارتی نمایندهٔ دولت ایران هم دراین کنفرانس شرکت کرده است وحضورداشته است وامضاء کرده است این قرارداد را والبته مثل معمول موکول کرده است باین که مجلس شورای ملی این را تصویب بفرمایند ووقتی که برای اینکار است خیلی محدود است یعنی تاآخر دسامبر ۱۹۴۵ که بایستی هردولتی که میخواهد موافقت خودش را باین اعلامیهٔ کنفرانس اعلام بدارد اعلام بدارد و اگر نمیخواهد که هیچ، چون دولت لازم میدانست که از لحاظ امور بین‌المللی شرکت بکند و موافقت کند باتصمیمات این کنفرانس یك لایحهٔ تهیه شده وتقدیم میشود وچون وقت زیادی هم برای مطالعه‌اش نیست یکی ازلحاظ اینکه یك قرارداد بین‌المللی است وفقط این تصمیم رادولت ایران باید بدهد که ملحق میشود یانمیشود ومجلس شورای ملی هم همین اجازه رابایدبدهد ودیگر بحثی در باب مواد تصمیمات کنفرانس ندارد ویکی هم اینکه چون فرصت نیست که دو شور بشود این است که تقاضای یك فوریت شده است که یکدفعه بکمیسیون برود ومطالعه‌درش بفرمایند وبرگردد ومطرح شود و امیدوار هستیم که قبل از آخر دسامبر تکلیفش معلوم شود.

نایب رئیس - تقاضای یك فوریت کرده‌اند خوانده میشود ورای میگیریم بفوریت.

(بشرح زیر خوانده شد)

مجلس شورای ملی.

بطوریکه آقایان نمایندگان محترم استحضار دارند در کنفرانس پولی ومالی ملل متفق دربرتن وودز - نیوهامشیر ولایات متحده امریکا باشرکت نمایندگان دولت شاهنشاهی طرحهائی برای تاسیس یك بانك بین‌المللی ویك صندوق بین‌المللی تهیه گردیده است که منظور ازتأسیس آنها توسعه عمران دنیا واحیای آبادیها و اعاده لوازم دوران صلح و بسط تجارت بوسیله همکاری بین‌المللی و اعطای قرضه وتثبیت نقود است ازآنجاکه دولت ایران نیز بااین آمال ومقاصد اساساً همفکر ومعتقد است که وجود یك چنین مؤسسه بین‌المللی متضمن فوائد و مزایای مخصوصی برای ملل خواهد بود وباشرکت درآن خواهد توانست برای انجام نقشه‌های مفید عمران کشور که مستلزم خریدهائی ازخارجه باشد اعتباراتی بابهرهٔ مناسب درخواست نماید وعلاوه بر این مایل است روح اتحاد خودرا باسایر ملل متفق همانطور که درتصویب منشورملل متفق ابراز نموده است نشان دهد وازطرف دیگر برطبق قراری که گذاشته شده دولی که خواهان مشارکت در این امر باشند می‌بایستی نظر توافق خودرا دراین باب تاقبل ازخاتمه سال میلادی جاری بدهند وباین ترتیب مدت زیادی بآخراین مهلت باقی نمانده است ماده واحده ذیل را تقدیم وبقید یك فوریت استدعای تصویب آنرا دارد.

ماده واحده - مجلس شورای ملی بدولت اجازه میدهد سندی را که حاکی از پذیرفتن موافقت نامه برتن وودز که ضمیمه این قانون است وراجع بتأسیس صندوق وبانك بین‌المللی میباشد وقبول مشارکت دولت را در دومؤسسه مزبور تأیید نماید امضاء و بدولت کشور های متحده امریکا تسلیم کند ضمناً مجلس شورای ملی فقرات ذیل را که ناشی از پذیرفتن موافقت‌نامه برتن وودز است تصویب مینماید.

۱- دولت مجاز است درصندوق بین‌المللی پول که دراین قانون صندوق نامیده خواهدشد وهمچنین در بانك بین‌المللی توسعه وعمران که در این قانون بانك بین‌المللی نامیده میشود و اساسنامه آنها طبق متن ضمیمه در کنفرانس بین‌المللی منعقد در برتون وودز در کشور های متحده امریکا باشرکت نمایندگان ایران تدوین شده مشارکت نماید.

۲- نمایندگان اصلی وعلی‌البدل دولت درصندوق و همچنین در بانك بین‌المللی بنا بپیشنهاد وزارت دارائی وتصویب هیئت وزیران تعیین ومعرفی خواهند شد.

۳ — دولت یا نمایندگان او نمیتوانند بدون تصویب مجلس شورای ملی تقاضای تغییر برابری ریال نسبت بپول کشور های عضو صندوق را نموده یا با چنین تغییری موافقت نمایند ویا بدون تصویب مجلس شورای ملی باتغییر مبلغ سهمیه ایران درصندوق وبانك بین‌المللی موافقت کنند.

۴ - حق استفاده از منابع صندوق وهمچنین از تسهیلات مالی بانك بین‌المللی منحصراً بوسیله ویا موافقت بانك ملی ایران خواهد بود وهرنوع سپرده متعلق بصندوق یا بانك بین‌المللی در ایران نزد بانك ملی ایران نگاهداری خواهدشد

۵ - قسمت نشر اسکناس بانك ملی ایران (هیئت نظارت اندوخته اسکناس) مجاز است بابت بیست وپنج درصد سهمیه دولت درصندوق که معادل شش میلیون ودویست وپنجاه هزار دلار است طبق اساسنامه صندوق بطلا بصندوق تحویل دهد و سندی راکه بابت طلای مزبور از صندوق دریافت میدارد جزو قسمت طلای پشتوانه محسوب نماید. چنانچه درآینده طلای نامبرده ازطرف صندوق مسترد شود عینا بقسمت نشر اسکناس تحویل خواهدشد

۶ - بانك ملی ایران مجاز است تامیزان هم ارزهیجده میلیون وهفتصد وپنجاه هزار دلار برای پرداخت هفتاد وپنج درصد بقیه سهمیه دولت درموقع مطالبه بریال در اختیار صندوق بگذارد وعندالزوم هرنوع ارزیا اعتباری راکه درمقابل ریالهای مزبور ازصندوق تحصیل مینماید بقسمت نشر اسکناس بانك ملی ایران واگذار کرده و در عوض از قسمت نامبرده ریال دریافت کند، قسمت نشر اسکناس مجاز است ارز یا اعتباریرا که باین ترتیب بدست آمده است بابت پشتوانه اسکناسهای منتشره محسوب نماید.

۷ - قسمت نشر اسکناس بانك ملی ایران مجاز است تامیزان نوزده میلیون وششصد و هشتاد هزار دلار ازطلا یاارزهای پشتوانه بابت هشتاد ودو در صد سهام دولت در بانك بین‌المللی با رعایت اساسنامه بانك بین‌المللی عندالمطالبه دراختیار بانك مزبور بگذارد.

همچنین قسمت نشر اسکناس بانك ملی ایران مجاز است تا میزان هم ارز چهار میلیون وسیصدو بیست هزار دلار بابت هیجده در صد بقیه سهمیه دولت دربانك بین‌المللی بریال دراختیار بانك نامبرده بگذارد سفته های بدون بهره و عندالمطالبه ایکه دولت از بابت بهای سهام خود در بانك بین‌المللی بقسمت نشر اسکناس بانك ملی ایران میدهد جزو پشتوانه محسوب خواهد شد

۸ — پولهای رایج کشورهای عضو صندوق بشرط آنکه در زمانی که کشور عضو حق استفاده از منابع صندوق داشته بدست آمده باشد جزو پشتوانه اسکناسهای منتشره قابل قبول خواهد بود

۹ — وزارت دارائی مجاز است از موجودی دلاری دولت مبلغ ۴۹۰۰ دلار برای تامین هزینه اداری صندوق و بانك بین‌المللی بدولت امریکا پرداخت نموده و هر گاه موافقت نامه برتون وودز تا پایان نهم دیماه ۱۳۲۴ بمورد اجراء گذارده نشود وجه مزبور را مسترد نماید

نخست وزیر — وزیر امور خارجه — وزیر دارائی

نایب رئیس - فوریت مطرح است آقای کاظمی.

کاظمی - بنده عرضی ندارم

نمایندگان - مخالفی نیست

نایب رئیس - رای میگیریم بیك فوریت لایحه آقایانیکه موافقند قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد بکمیسیون ارجاع میشود

۴ - طرح خبر کمیسیون بودجه راجع بلایحه چهار دوازدهم

نایب رئیس - لایحه چهار دوازدهم مطرح است اگر آقایان موافقت دارند چون لایحه طولانی است ماده بماده خوانده شود و دیگر بطور کلی خوانده نشود چون لایحه طبع شده است و آقایان مطلع هستند (لنکرانی - خیر باید خوانده شود) میفرمائید خوانده شود. قرائت میشود.

ماده اول - مجلس شورای ملی اجازه میدهد که در آمدهای پیش بینی شده دولت در بودجه تقدیمی سال ۱۳۲۴ وصول شود.

ماده دوم - بوزارت دارائی اجازه داده میشود کلیه حقوق و هزینه های وزارتخانه ها و ادارات و بنگاههای دولتی و سایر اعتبارات منظور در بودجه کل کشور را در چهار ماهه آخر سال ۱۳۲۴....

بعضی از نمایندگان - لازم نیست خوانده شود چاپ شده است

نایب رئیس - آقایان فرمودند خوانده شود و بعلاوه چون دو ماده است کلیات دارد باید اول تمام لایحه خوانده شود حالا بسته بنظر آقایان است.

جمعی از نمایندگان - خیر لازم نیست چاپ شده است.

نایب رئیس - مذاکره در کلیات است آقای اردلان.

محمد طباطبائی - بنده راجع باین موضوع اخطار نظامنامه دارم.

اردلان - عرض کنم درموقعی که لایحهٔ بودجه مطرح است مخصوصا لایحهٔ که متمم بودجه‌ای داشته باشد برای نمایندگان مجلس شورای ملی فرصت هست که در تمام امور مملکت اگر یك نظریاتی دارند اظهار کنند ولی بنده نمیخواهم از این حق خودم استفاده کنم مخصوصا بامالی که آقای تیمورتاش اظهار کردند وبنده هم کاملا موافقم که امروز برای مجلس شورای ملی مهم تر ازهمه آنست که راجع بوضعیت جاری و راجع بآن مسئله بحث کنیم وتصمیمی راجع بآن اتخاذ کنیم بنده ازذکر مطالب بطور تفصیل خودداری میکنم لیکن درعین حال بعقیده بنده لازم است که در این لایحه چهار دوازدهم بودجه بطور اختصار بحث شود ورای داده شود وبعد از آن هم ازفردا جلسه تشکیل شود ودرآن موضوع صحبت بشود اینکه بنده بنام مخالف بااین لایحه اجازه خواستم برای این است که یك مطالبی هست که دراین لایحه چهاردوازدهم نوشته نشده وازجناب آقای وزیر دارائی خواهش میکنم که درموقعی که این لایحه مطرح است چه بعرایض بنده وچه بعرایض سایر آقایان نمایندگان مجلس توجه بفرمایند برای اینکه اگر ایشان این نظریاتی را که بنده عرض میکنم توجه بفرمایند البته بنده مخالفتی نخواهم داشت چند نکته است که بنده باید بعرض برسانم اول یك نکته بسیار مهمی است که دراین حوادث اخیری که در یکی ازایالات کشور اتفاق افتاده است، در آذربایجان یك عده از مستخدمین دولت و یك عده از افراد وافسران ارتش ویکعده ازافراد وافسران ژاندارمری وهمچنین یك عده از افراد شهربانی اینها در این حوادث کشته شده اند ازبین رفته‌اند (دراینموقع اکثریت نبود وپس ازورود چند نفر از آقایان نمایندگان عده برای مذاکره کافی شد) عرض بنده این بود که در این حوادث اخیر آذربایجان یکعده از مامورین دولت که انجام وظیفه کرده‌اند اینها کشته شده‌اند (صحیح است) اینها هیچ خطائی نکرده‌اند جز اینکه بوظیفه خودشان عمل کرده‌اند (دکتر رادمنش - دزدی کرده اند) و دولت مرکزی و مجلس شورای ملی باید از اولاد و احفاد وزن وبچه آنها نگاهداری کند (صحیح است) این یك مطلبی است که اگر ما این کار را اینجا نکنیم مسلماً نمیتوانیم ازمستخدمین دولت حسن خدمت انتظار داشته باشیم و دراین لایحه چهاردوازدهم تنها فرصتی است تا آخر سال کما میتوانیم برای این قبیل مستخدمین یك فکری بکنیم ودولت هیچ توجهی در این باب نکرده این است که بنده عرض میکنم باید دولت در این موضوع توجه بفرمایند چون وکیل پیشنهاد خرج نمیتواند بکند خود دولت باید این را پیشنهاد کند وتقاضا میکنم آقایان هم موافقت بفرمایند که یا جزء همین لایحه یا یك لایحه با دوفوریت بیاورند که این قبیل اشخاصی که جز انجام وظیفه وخدمت بمملکت کاری نکرده‌اند ورثه آنها در رفاه باشند و سایر مستخدمین هم تشویق بشوند وانجام وظیفه نمایند. اما مسئلهٔ دیگری که دراین لایحه چهار دوازدهم باید عرض کنم و لازم است درنظر بگیرند این است بنده با اینکه عضو کمیسیون بودجه بودم وبآقای وزیر دارائی هم عرض کردم وتوجهی نشد موضوع کارمندان قراردادی وحکمی است البته ما یك عده مستخدمین رسمی داریم که اینها سالیان سال است برای مملکت خدمت کرده‌اند و مانباید یك قانونی بگذرانیم که یك عده که جدیداً آمده‌اند حق آنها را از بین ببرند ولی قضیه مستخدمین را بنده میتوانم عیناً تشبیه کنم که اگر مملکت را بخانه تشبیه کنیم مثل این میشود گفت که یك عده‌ای دراین خانه بنام مستأجر زندگی میکنند و یکعدهٔ بنام مالك وضعیت آن خانه راخود آقایان میتوانند در نظر بگیرند وتصدیق میفرمائید که اگر کسی که درخانه نشسته است خودش را مالك بداند آن خانه کارش منظم تر و مرتب تر است درصورتیکه مستاجر اینطور نیست، بنظر بنده یك راه حلی داریم وآن این است که یکعده مستخدمین قراردادی داریم که لااقل ده سال بطور قراردادی و حکمی در دوائر دولتی کار کرده اند آنها را براساس قانون خرداد ۱۳۲۲ که ازمجلس شورای ملی راجع بتبدیل کارمندان قراردادی پست وتلگراف بکارمندان رسمی تصویب شد مطابق آن قانون یك ترتیب قطعی برای این قبیل مستخدمین بدهند وآنها راهم مشمول آن قانون بکنیم که اشخاصیکه لااقل ده سال سابقه خدمت دارند رسمیت بدهیم وبعداً ودر آتیه هم هروقت مستخدمین قراردادی دوره خدمتشان بده سال رسید هیچ مانعی ندارد که آنها راهم بهمان ترتیب مشمول کنیم. اما مطلب دیگری که بنده میخواستم عرض کنم موضوع انحصارها بود. بنده ازابتدای مجلس تابحال راجع به انحصارها مطالبی را گوشزد کرده‌ام وخوشوقتانه این انحصارات یك مقدارش تا بحال از بین رفته چنانچه بنده اخیراً مطلع شدم که انحصاردارو هم بر اثر تذکری که آقای دکتر مصدق دادند از بین رفت وبنگاه داروئی هم که یك امر زائدی است بنظر بنده باید ازبین برود چیزی که بنده خواستم برحسب تذکر عرض کنم این انحصار قند وشکر است که هنوز باقی است بنده با کمال تاسف این مطلب را باید بآقایان عرض کنم آنچه تحقیق کردم شکرهائی که اخیراً ببازار طهران عرضه شده است اینها شکرهائی است که دولت بعنوان جیره بندی برای افراد ایل قشقائی بشیراز فرستاده است عوض اینکه این شکر ها را ببرند بین افراد قسمت کنند عیناً آوردند بدست اشخاص معینی فروخته شده و آمده در بازار تهران. ملاحظه بفرمائید شما میآئید یك شکری را باپك قیمت مناسبی ازبودجه مملکت تهیه میکنید و میخواهید بفرستید آن را برای یکی ازطوایف مهم این مملکت که ایل شریف قشقائی باشد بعد آن شکر را میآورند دربازار یکعده استفاده میکنند وقتیکه ما نمیتوانیم این دستگاه اداریمان را منظم بکنیم راه حل وراه علاج وراه منحصر بفرد این است که این انحصار ازبین برود والا اینقطع این کار جریان دارد که شما شکر را میفرستید آنجا که بین افراد قسمت بکنند آنوقت میآورند درتهران میفروشند ویکعده ازآن استفاده میکنند بنده ازجناب آقای وزیر دارائی شخصا تقاضا میکنم که باین موضوع توجه بکنند ورسیدگی بکنند آنوقت معلوم خواهد شد که چنین قضیه ای که برای بنده مسلم است برای آقا وبرای دولت هم مسلم شد که این شکر هائی که مال ایل قشقائی بوده است آورده اند درتهران فروخته‌اند. فروشنده وخریدار وروابط وتمام اینها را تسلیم دادگاه کنید که بمجازات قانونی خودشان برسند (پوررضا - ولی آقای اردلان یکقدری اشتباه کرده‌اید اینطور نیست) عرض کنم که بنده اشتباه نکرده ام (پوررضا - چرا آقا اشتباه کرده‌اید) اولیلی که بنده در وزارت کشور خدمت داشتم یك حاکمی داشتیم گلپایگانی پدرمردم را درمیآورد وقتیکه تلگراف میکردیم جواب میداد جداً تکذیب میکنم بعداً اهالی گلپایگان آمدند بوزارت کشور که این پدرمارا درآورده بنده خودم آنوقت در اداره غرب بودم این اشخاص که آمدند ماتلگراف کردیم بازجواب داد جداً تکذیب میکنم بعد وقتیکه این حاکم معزول شد ومعلوم شد

که پدر مردم را درآورده است باز میگفت که جداً تکذیب میکنم بنده از آقای وزیر دارائی جداً تقاضا میکنم که این کار را رسیدگی کنند بنده اطلاع قطعی وبتی دارم که از طرف دولت برای ایل جلیل ششفائی فرستاده شده است حالا شما بفرمائید نیست بنده عرض میکنم اطلاعم این است (پور رضا از اصفهان آن طرف تر نرفت) اما انحصار دیگری که باز خیلی اسباب زحمت است موضوع انحصار مکالمات تلفونی است که بدست شرکت تلفن داده شده مردم شکایت میکنند وبنده باید بعرض مجلس برسانم (یکی از نمایندگان - یمین اسفندیاری نیست که جواب بدهد) آقای یمین باشند یا نباشند بنده باید عرض خودم را بکنم شما در مجلس و هر کجا میروید از انحصار مکالمات تلفونی شکایت میکنند بنده مراجعه کردم دیدم که سالی سی هزار تومان بابت حق الامتیاز دولت از این شرکت میگیرد که در واقع ماهی دو هزار و یا صد تومان باشد ما نباید یك مملکتی را باین قیمت بفروشیم در سلطنت قاجاریه یك امتیازی دادند بیك کسی که انحصار مکالمات تلفنی داشته باشد این امتیازنامه را آقایان ملاحظه بفرمائید بنده دیده ام (ثقة الاسلامی - مجلس تصویب نکرده است) این امتیازنامه یکطرفی نیست دو طرف دارد از یکطرف گفته اند که امتیاز انحصاری مکالمات تلفونی در سرتاسر کشور باین آقا داده میشود ولی از طرف دیگر گفته اند که او هم باید وسایل رفاه مردم را از حیث مکالمات تلفنی فراهم کند (صحیح است) یك قضیه‌ای اخیراً اتفاق افتاده شکایات تلفنی خیلی بود که باید عرض میکردم ولی این را مجبورم عرض کنم و خواهش کنم (اظهارشد عده کافی نیست)

دکتر رادمنش - این قبیل مطالب را بفرمائید جلسه از اکثریت میافتد.

نایب رئیس — اگر خاطر داشته باشید تقریباً چندماه پیش ما تصمیم گرفتیم که هر کسیکه مجلس را از اکثریت میاندازد و در موقعیکه لازم هست باشد از مجلس بیرون میرود صورت برداریم و بعرض مجلس برسانیم (صحیح است) و بعدهم از جراید خواهش کنیم که اسم اینها را درج کنند که بدانند چه اشخاصی در موقع خودش انجام وظیفه شان را نمیکنند حالا هم اگر موافقت دارید بنده از الان این کار را میکنم (صحیح است - کاملا) (حاذقی - صد درصد ما عاجز شدیم . ذله شدیم) (معدل - جلو را اصلا بگیرید نگذارید بروند) (اظهار شد اکثریت است).

اردلان — بنده عرض میکردم این امتیازی که از طرف دولت داده شده یکطرفی نیست و باید هر دو طرف رعایت بکنند همینطور که ما مقید هستیم که یك فرمانی که پادشاه سابق در خصوص این امتیاز داده است آن امتیاز گیرنده هم باید رعایت کند و کاملا تکالیفش را انجام بدهد . بنده حالا یك قضیه‌ای که اخیراً اتفاق افتاده است برای آقایان عرض میکنم که ملاحظه بفرمائید اخیراً یك شرکت تعاونی داشت وزارت دارائی که آن برچیده شد یکدستگاه تلفن داشت تلفن اینرا گفتند چه کنیم ؟ گفتند لازم نداریم شرکت تلفنی گفت که یك مشتری خیلی مهمی که سفارتخانه بلژیك باشد در تهران نمرهٔ تلفن میخواهد و ما نداریم که باو بدهیم گفتند که خیلی خوب بدهید صدهزار ریال از سفارت بلژیك پول گرفتند صدهزار ریال که ده هزار تومان میشود از سفارت بلژیك پول گرفتند تا اینکه تلفون شرکت تعاون مصرف را بردند آنجا آقا سرتاسر این امتیازنامه را ملاحظه بفرمائید کی همچو چیزی است ؟ ولی حالا اسم نمیبرم چندنفر شخصاً بخود بنده گفتند که برای هر دستگاه پنجهزار تومان شرکت تلفن پول گرفته است (صحیح است) ما اگر بخواهیم از مردم مالیات بگیریم باید یك قانونی از مجلس بگذرانیم ولی او برای خودش قانون وضع میکند و حق المکالمه را زیاد میکند و هرطور که میخواهند پول میگیرند اینها باید یك نظمی داشته باشد بنده عقیده ام این است که مجلس شورای ملی باید باین قسمت توجه کند . اخیراً بنده بکردستان رفته بودم صبح زود یك کاری داشتم هرچه تلفن کردم دیدم جواب نمیدهند بعد گفتند که ساعت هشت اجزاء میآیند و ساعت هشت هم تعطیل میشود یعنی در مواقعیکه حتماً یکنفر احتیاج بتلفن دارد دستگاه تلفن خوابیده است بنا براین باید این از هردو طرف رعایت بشود حالا بنده چه عرض میکنم ؟ بنده عرض میکنم که مجلس شورای ملی این حق انحصار مکالمات تلفنی را لغو بکند (دکتر رادمنش - پیشنهاد بکنید آقا) بنده پیشنهاد کرده ام اجازه بدهید فقط چیزیکه هست بنده یقین دارم که شرکت تلفن با آن سوابقی که دارد این ابداً ضرری باو نخواهد زد یعنی مادر آن واحد صدمه‌ای باو نخواهیم زد عیناً مثل واگون اسبی بود که یك امتیازی گرفته بود بعداً که اتوبوسها آمدند مردم ننشستند و اینها را برچیدند الان هم که شما بحضرت عبدالعظیم بروید با اینهمه اتوبوس که هست راه آهن کار خودش را میکند و دفترش هم ضرری نشان نمیدهد انحصارش را لغو کردند یك رقیبی در مقابل این ایجاد کردند بالاخره یا مردم را راضی میکنند و اینقدر اذیت نمیکنند و یا دستگاهش را اصلاح میکنند یا اینکه جمع کنند و ترتیبی برای کار تلفن مردم داده شود و اما عرض آخر بنده که آقای فداکار هم فرمودند مختصر عرض کنم موضوع راه آهن است بموجب تصمیم هیئت وزراء براه آهن اجازه داده شده است که خودش قرض بکند ده میلیون دولار که عبارت از سیصد و بیست میلیون ریال باشد بنگاه راه آهن از بانک ملی ایران قرض کرده است بنده نظرم این است که اگر مانظارت در عایدات و هزینه بنگاه کل راه آهن نداشته باشیم یعنی بودجه اش بمجلس نیاید این قرض کردن راه آهن خواهد ماند و تمام عایداتش خرج خواهد شد و بالاخره یك مؤسسه‌ای خواهد بود که عوض اینکه بما استفاده بدهد ورشکست و از بین خواهد رفت حالا ما باید در همین لایحه چهاردوازدهم در آمد راه آهن را بیاوریم جزو درآمد کشور و هزینه راه آهن را هم بیریم جزو هزینه کشور وقتیکه اینها جلوی ما بود آنوقت از بابت قروضیکه راه آهن دارد هرماهه یك مبالغی در نظر میگیریم و این قرض را مستهلك میکنیم و این وضع راه آهن را یك نظمی بهش میدهیم این عرض آخر من اگر قبول دارید یك وضعی بهش بدهید.

انکرالی — همه اش صحیح است.

دولت آبادی - بنده هم اخطار نظامنامه‌ای دارم .

طباطبائی - بنده هم اخطار کرده بودم .

نایب رئیس — چون آقای فاطمی مخبر کمیسیون کسالت دارند حاضر نشدند بنا براین خواهش میکنم آقای دکتر معظمی تشریف بیاورند (یکنفر از نمایندگان — آقای فرهودی مخبرند) . آقای فرهودی عضو کمیسیون سابق نبودند اول بنده هم تذکر بایشان دادم ولی چون عضو کمیسیون سابق باید مخبر باشد از آقای دکتر معظمی خواهش میکنم ایشان وظیفه مخبری را انجام بدهند . آقای طباطبائی اخطارتان چیست ؟

محمد طباطبائی - اگر بموقع بمن اجازه داده شده بود و اگر آقایان توجه میفرمودند بحفظ نظامنامه و قانون و البته توجه دارند و نخواهیم از قانون (ما که خودمان اینجا توی مجلس هستیم) تخطی بکنیم تکلیف لایحه و مجلس زودتر از صحبت های آقا معین شده بود (اردلان - بفرمائید آقا) اینجا دو لایحه است یکی لایحه دولت که بمجلس شورایملی تقدیم شده و یکی هم لایحهٔ عوضی که در کمیسیون بودجه تنظیم شده (یکی از نمایندگان - عوضی چیست خیر کمیسیون است) یعنی غیر از آن لایحه دولت .

نایب رئیس - آقای طباطبائی مادهٔ نظامنامهٔ را که اخطار میکنید بفرمائید کدام ماده است .

محمد طباطبائی - مادهٔ ٦٥ (در قانون بودجه ، هیچ طرحی را که مستلزم ازدیاد مقرری یا مدد معاش یا وظیفه باشد بعنوان ماده الحاقیه یا بعنوان اصلاح نمیتوان پیشنهاد کرد

اردلان - وکیل نمیتواند پیشنهاد کند .

نایب رئیس - این چه ربطی باظهار جنابعالی دارد آقا .

محمد طباطبائی - اجازه بفرمائید صحبت میکنم باید مجال بدهید که من حرفم را بزنم بنده دارم عرض میکنم اگر بنا شود که وسط حرف من ایشان صحبت کنند و بعدهم آقا اینجا بفرمایند چه ربطی دارد که نمیشود .

نایب رئیس - شما میخواهید تمام حرفهایتان را اینجا بزنید و عنوانش هم اخطار نظامنامه‌ای باشد اینکه نمیشود .

محمد طباطبائی - من بآقا قول میدهم غیر اینکه بموجب مادهٔ ٦٥ و در حدود ماده ٦٥ و اینکه کمیسیون بودجه و وکیل مجلس حق ندارد چیزی که پیشنهاد میکند مستلزم خرج، مدد معاش و وظیفه باشد چیز دیگری نخواهم گفت

نایب رئیس — بفرمائید

محمد طباطبائی — مادهٔ ٦٥ (در قانون بودجه هیچ طرحی را که مستلزم ازدیاد مقرری یا مدد معاش یا وظیفه باشد بعنوان ماده الحاقیه یا بعنوان اصلاح نمیتوان پیشنهاد کرد و هم چنین است طرحی که خواه مستلزم احداث تاسیسات یا شغل یا وظایف بوده خواه باعث توسعهٔ هر یك از این سه فقره خارج از حدود قوانین جاریه باشد) حالا آقایان اگر بخواهند از قانون تجاوز بکنند و خود مجلس شورای ملی بر خلاف قانون عملی بکند لایحه دولت که در جلسه علنی تقدیم مجلس شورای ملی شده است بخوانید و مقایسه کنید با این لایحه که امروز از طرف کمیسیون بودجه بعنوان خبر کمیسیون آمده ملاحظه خواهید فرمود که در لایحهٔ دولت نامی اسمی از آنچه اینجا مخصوصاً در صفحه ۲ صورت ریزی که دارد بهیچوجه نبوده یکی از آقایان در کمیسیون بودجه برای ترضیه خاطر عدهٔ دیگر در خارج یك پیشنهادی کرده است که کمیسیون بودجه هم بر خلاف قانون این را

گرفته است و آورده است بمجلس .

دکتر معظمی — کدام قسمت ؟

محمد طباطبائی — البته این یعنی راکه میکنم یك عده از آقایان مهندسین طبیعة از من خوششان می آید من هم چون معتقد بخوش آمدن و خوش نیامدن نیستم مقیدم بحفظ قوانین مملکتی مقید هستم بحفظ بودجه مملکت مقیدم به این که دولت را باید حفظ کرد ادای وظیفه میکنم اخطار قانونی کردم ماده نظامنامه را خواندم برای آقایان لایحه اصلی دولت در حضور آقایان هست و این لایحه هم هست خوب است که آقایان خودشان تطبیق بفرمایند با یکدیگر .

دکتر معظمی - بنده اجازه میخواهم .

نایب رئیس - این اخطار را چون اخطار نظامنامه است بنده باید جوابشان را بدهم بعدشما هم مخارید که چون مخبر کمیسیون هستید از طرف کمیسیون جوابشان را بدهید . این اخطار و بیانی را که جنابعالی فرمودید کی بشما گفت که این پیشنهاد را یکی از اعضاء کمیسیون کرده اند

محمد طباطبائی - اگر دولت کرده است نشان بدهید .

نایب رئیس - اجازه بفرمائید جنابعالی که میخواهید تکلیف معین کنید ماده ٦٥ ناظر باین است که هیچ وکیلی در مجلس حق پیشنهاد خرج ندارد و تا بحال هم عمل شده است خود وزیر دارائی در کمیسیون بودجه موافقت کردند و اصلاحی که در این لایحه شده است نظر خود آقای وزیر دارائی بوده است و در مجلس هم بوده است و اخطار جنابعالی هم موردی ندارد .

محمد طباطبائی - نظر وزیر دارائی باید در مجلس گفته شود

نایب رئیس - این اخطار جنابعالی مربوط به ماده ٦٥ نیست آقای دکتر معظمی تصور میکنم رفع اشکال شده باشد و محتاج بتوضیح نیست

دکتر معظمی — عرض کنم این اخطاری که ایشان فرمودند همانطوریکه مقام ریاست هم تذکر دادند بهیچوجه وارد نبود خواستم خدمتتان عرض کنم که این قسمتی که اینجا اضافه شده است بموجب پیشنهاد جناب آقای وزیر دارائی بوده و بعلاوه آقای وزیر دارائی این پیشنهاد را فرمودند چون همین مجلس شورای ملی دولت را مکلف کرده بود که وضعیت مهندسین را معلوم کند و این قانون مسکوت مانده بود و با این عمل رعایت قانون مجلس شورای ملی شده است و خود آقای وزیر دارائی هم این را پیشنهاد کرده اند بنابراین هم اطاعت از امر مجلس شورای ملی است و هم اطاعت از یك امری که ضرورت دارد .

محمد طباطبائی — آقای وزیر دارائی را مجبور کردند که هیچ نگفتند .

نایب رئیس — آقای دولت آبادی

دولت آبادی — بنده یك عرضی داشتم مقدمة عرض کنم لوایح وقتی که در کمیسیونها با پیشنهاد آقایان رسیدگی شد تازه می آید بمجلس و گزارش آن بعرض میرسد تا بعد تعیین تکلیف کنیم بنابراین فوت امری نشده و تکالیف غائیش را مجلس شورای ملی معین میکند و این کاری را که برای مهندسین کرده است همانطور که آقای دکتر معظمی فرمودند البته یك حقگذاری بجائی بوده و یکدسته از مردم وطن پرست مملکت بخصوص بطبقه تحصیل کرده توجه شده است ولی اخطار بنده که عرض شد این بود که طرح این لایحه امروز بموجب پیشنهاد بنده و تصویب مجلس بود بنا براین اجازه‌ای نطق روی این موضوع مخالف و موافق باید در مجلس گرفته شود زیرا در دستور نبوده است که موافق و مخالف در خارج نام نویسی کنند (جمعی از نمایندگان - اینطور نیست) اجازه بفرمائید اگر جزو دستور بوده است چرا مطرح نشد و فقط مجلس امروز رای داد که جزو دستور باشد ولایحه جزو دستور نبوده است که کسی راجع بآن در تابلو خارج اجازه بگیرد از این جهت بنظر بنده باید در مجلس اجازه مخالف و موافق گرفته شود و نظر بنده مخالف و موافق گفته شود

لنکرانی — بنده احتیاطاً الان اجازه میخواهم (خنده نمایندگان)

نایب رئیس - آقای هاشمی

هاشمی — اگر آقایان توجه داشته باشند باین دلیلی که عرض میکنم این لایحه امروز جزء دستور بوده (صحیح است) و دلیل بنده این است که بواسطه همین موضوع بود که آقای ملك مدنی اخطار کردند که روز پنجشنبه جلسه نخواهد شد تا لایحه چهاردوازدهم حاضر شود و بیاید بمجلس و علاوه براین مجلس این نظر را تأیید کرد که امروز جزو دستور قرار بگیرد (حاذقی — در تابلو هم گذاشته بودند

نایب رئیس - آقای دکتر شفق جزو موافقین اسم نوشته اند

دکتر فلسفی — بنده بودم

نایب رئیس — آقای دکتر فلسفی بفرمائید

دکتر فلسفی — عرض کنم بنده صرفا از نظر اینکه حقوق مستخدمین داده شود و هزینه‌های ضروری مملکت معوق نماند باین لایحه موافق هستم صرفاً از این نظر ولی ندکراتی هم دارم چه از لحاظ کلی و چه از نظر احتیاجات حوزهٔ انتخابیه خودم چون هیچوقت موفق نشده ام حالا ناچارم در اینجا عرض کنم متاسفانه در این دوره ١٤ بقدری مجلس گرفتار مناقشات بود که فرصتی بدست نیامد که در مسائل اساسی برای این مملکت و ملت خدمتی کرده باشد و اقداماتی بشود یکی از آن مسائل اساسی بعقیدهٔ بنده بودجه مملکت بود که هیچوقت بشکل کلی طرح و تصویب نشد و همیشه با یك وضع مبتذل بشکل یکدوازدهم و دو دوازدهم طرح شد و آن منظور عالیتری که در این بودجه در نظر است آن منظور در اینجا بعمل نیامد برای اینکه منظور از طرح بودجه تنها وظیفه نمایندگان مجلس و تنها وظیفه مجلس است اینست که بطور کلی در عایدات مملکت و مخارج مملکت هر یك از نمایندگان مداقه کنند و نظارت بکنند و بالاخره توازن بین دخل و خرج مملکت را بسنجند و بهمین جهت در اثر این غفلت ها و در اثر این مسامحه ها با وجود اینکه ما در این مملکت دارای تمام وسایل هستیم یعنی با اینکه در این مملکت از لحاظ وسعه کار از لحاظ معادن از لحاظ اراضی حاصلخیز از لحاظ منابع ثروت بالاخره از تمام منابع عایدی که برای یك ملت و برای یك مملکت لازم است برخورداریم معذلك از ١٥ میلیون جمعیت ایران ده میلیون آن گرسنه است ده میلیون ملت ایران برای قوت لایموت معطل است (صحیح است) این برای این است که ما اگر در اینجا بودجه مملکت را مطرح میکردیم اگر بیك مسائل اساسی توجه میداشتیم اگر به کشاورزی این مملکت اگر به بهداری این مملکت اگر بفرهنك این مملکت توجه میکردیم قطعاً وضع ما بهتر از اینها بود برای اینکه در این مملکت اگر رودخانه‌های عظیمی که داشتیم سدبندی میکردیم و از قنوات استفاده میکردیم اگر از این منابع فراوانیکه داشتیم استفاده میکردیم قطعاً وضع مملکت ما بهتر از این بود . در همین حوزه انتخابیه خود بنده در گرگان تمام این باغات کشاورزی که از زمان شاه سابق با یك پول بی حد و حصری ایجاد و با یك خون جگری درست شده است الان چراگاه گاو و گوسفند است و هیچ توجهی بآن نشده است ماشین آلات گرگان را آورده بودند در آنجا معلوم نشد چه شد دو ماشین کشاورزی الان در دشت گرگان است که دو هزار هکتار زمین را مشروب میکند معذلك دولت در این مدت هیچ توجهی نکرده است و سالی چهار پنجهزار تومان هم صرف حفاظت آن شده است در حالی که استقرار آن ماشین هیچ اشکالی نداشت و میتوانستند بخوبی استفاده کنند و اگر از این استفاده ها میکردند ما در این مملکت یك نفر بیچاره نداشتیم و همه متمکن بودند یك مسئله هم لازم است عرض کنم واقعاً اگر ما بگوئیم که بهداشت نداریم . . . چون بنده یکنفر طبیب هستم وظیفه نمایندگی و طبابت بنده اجازه میدهد این مطالب را عرض کنم اگر بگوئیم ما بهداری و بهداشت نداریم شاید از حقیقت منحرف نشده ایم برای اینکه بایستی رفت بدهات ایران که دو ثلث جمعیت این مملکت را تشکیل میدهد و دید که وضع زارعین و کشاورزان چیست در فصل تابستان و بهار تمام مردم بر اثر مالاریا از بین میروند تیفوئید آنها را زیاد درمی آورد همینطور سیفیلیس الان در بعضی نقاط شاید بیست یا سی درصد مثلا همین حوزهٔ انتخابیه خودبنده وجود دارد و نسل ما را دارد فاسد میکند و از بین میبرد و باین موضوعها هیچ توجهی نمیشود . یك لایحه سازمانی آوردند یك سازمانی برای بهداری در کمیسیون مجلس هم گذراندند این لایحه سازمان بسیار خوب و کامل بود بنده هم در کمیسیون بآن رای دادم ولی متناسب با مملکت ما نبود و ضروریات و احتیاجات مملکت ما را مرتفع نمیکرد بنده در همان کمیسیون بهداری مجلس عرض کردم که این لایحهٔ بسیار خوبی است اما بمقتضای مملکت انگلستان به مقتضای مملکت سویس نه بمقتضای مملکت ایران در مملکت ایران اداره در وزارت بهداری تاسیس شود یك اداره برای بیماری مالاریا یك اداره برای بیماریهای واگیردار یك اداره برای بیماریهای آمیزشی و تمام بودجه تمرکز داده شود روی این سه اداره البته ما استفاده های خیلی بیشتر میکنیم بنده در همان کمیسیون مثل زدم گفتم مثل این است که ما در یك اطاق سکونت داریم که سقفش خراب شده است البته بایستی با مصالح خوب و محکم یك بنائی تهیه کنیم ولی این فرصت و مجال میخواهد و تا بنائی درست کنیم زیر برف و باران از بین میرویم بهتر این است که فعلا سقف را درست درست کنیم بهتر اینست که بهداشت مملکت توجه کنیم و بنده راجع بهمین موضوع در حوزه انتخابیه خودم ، چون در آنجا آشنا هستم یك بیمارستانی در زمان شاه سابق در نیمه دشت تاسیس شد ساختن دیوار آن مصادف شد با شهریور اصل بنا تمام شد آن دیوار همانطور مانده است و بنا دارد از بین میرود ؛ و بنده بارها بآقای وزیر بهداری تذکر دادم هیچ توجهی نکردند و الان اگر خواسته باشید آن بنا را بسازید دویست هزار تومان پول لازم دارد و الان دارد از بین میرود .

فقط برای یك دیوار (لنکرانی - ولی طاق کسری هنوز باقی است) . . . عرض کنم حضورتان که تمام منطقه حوزه انتخابیه بنده تمام بخش هایش طبیب دیپلمهٔ داشته اند الان یکنفر طبیب ندارند و مردم از سیاه زخم ، مالاریا ، تیفوئید ، مثل برك خزان بزمین میریزند و میمیرند هیچ توجهی نمیشود و یکی هم آقای وزیر فرهنك تشریف دارند بنده راجع بفرهنك آنجا عرض میکنم که خیلی از ساختمانها است که آنجا شده و ناتمام مانده و فقط مختصر هزینه‌ای لازم دارد و الان در زیر باران و برف دارند از بین میروند و هیچ توجه نمیشود بنده چندین بار هم خدمت ایشان عرض کردم البته بودجه فرهنك و بهداری در این مملکت بایستی توجه بشود هیچ توجه نمیشود ، ما اگر بهداری و کشاورزی و فرهنك داشتیم

که پدرمردم را درآورده است باز میگفت که جداً تکذیب میکنم بنده از آقای وزیر دارائی جداً تقاضا میکنم که این کاررا رسیدگی کنند بنده اطلاع قطعی وبتی دارم که ازطرف دولت برای ایل جلیل قشقائی فرستاده شده است حالا شما بفرمائید نیست بنده عرض میکنم اطلاعم این است (پور رضا از اصفهان آن طرف تر نرفت) اما انحصار دیگری که بازخیلی اسباب زحمت است موضوع انحصار مکالمات تلفونی است که بدست شرکت تلفن داده شده مردم شکایت میکنند وبنده باید بعرض مجلس برسانم (یکی ازنمایندگان - بمن اسفند یاری نیست که جواب بدهد) آقای یمن باشند یانباشند بنده باید عرض خودم رابکنم شما درهر مجلس وهر کجا میروید ازانحصار مکالمات تلفونی شکایت میکنند بنده مراجعه کردم دیدم که سالی سی هزارتومان بابت حق الامتیاز دولت ازاین شرکت میگیرد که درواقع ماهی دوهزار ویانصد تومان باشد ما نباید یك مملکتی رابااین قیمت بفروشیم درسلطنت ناجاریه یك امتیازی دادند بیك کسی که انحصار مکالمات تلفنی داشته باشد این امتیازنامه را آقایان ملاحظه بفرمائید بنده دیده ام (ثقة الاسلامی - مجلس تصویب نکرده است) این امتیازنامه یکطرفی نیست دوطرف دارد ازیکطرف گفته اند که امتیاز انحصاری مکالمات تلفونی درسرتاسر کشور باین آقا داده میشود ولی ازطرف دیگر گفته اند که اوهم باید وسایل رفاه مردم را ازحیث مکالمات تلفنی فراهم کند (صحیح است) یك قضیه‌ای اخیراً اتفاق افتاده شکایات تلفنی خیلی بود که بایدعرض میکردم ولی این رامجبورم عرض کنم وخواهش کنم (اظهارشد عده کافی نیست)

دکتر رادمنش - این قبیل مطالب را بفرمائید جلسه ازاکثریت میافتد.

نایب رئیس — اگر خاطر داشته باشید تقریباً چندماه پیش ماتصمیم گرفتیم که هر کسیکه مجلس را از اکثریت میاندازد ودر موقعیکه لازم هست باشد ازمجلس بیرون میرودصورت برداریم و بعرض مجلس برسانیم (صحیح است) وبعدهم ازجرایم خواهش کنیم که اسم اینهارا درج کنند که بدانند چه اشخاصی درموقع خودش انجام وظیفه شان را نمیکنند حالاهم اگرموافقت دارید بنده ازالان این کاررا میکنم (صحیح است - کاملا) (حاذقی - صد درصد ماعاجز شدیم . ذله شدیم) (معدل - جلو را اصلا بگیرید نگذارید بروند) (اظهار شد اکثریت است).

اردلان — بنده عرض میکردم این امتیازی که ازطرف دولت داده شده یکطرفی نیست وباید هردو طرف رعایت بکنند همینطور که ما مقید هستیم که یك فرمانی که پادشاه سابق در خصوص این امتیاز داده است آن امتیاز گیرنده هم باید رعایت کند و کاملا تکالیفش را انجام بدهد . بنده حالا یك قضیه‌ای که اخیراً اتفاق افتاده است برای آقایان عرض میکنم که ملاحظه بفرمائید اخیراً یك شرکت تعاونی داشت وزارت دارائی که آن برچیده شد یکدستگاه تلفن داشت تلفن اینرا گفتند چه کنیم ؟ گفتند لازم نداریم شرکت تلفنی گفت که یك مشتری خیلی مهمی که سفارتخانه بلژیك باشد در تهران نمرهٔ تلفن میخواهد و ما نداریم کسه باو بدهیم گفتند کسه خیلی خوب بدهید صدهزار ریال از سفارت بلژیك پول گرفتند صدهزار ریال که ده هزار تومان میشود از سفارت بلژیك پول گرفتند تا اینکه تلفون شرکت تعاون مصرف را بردند آنجا آقا سرتاسر این امتیازنامه را ملاحظه بفرمائید کی همچو چیزی است ؟ ولی حالا اسم نمیبرم چندنفر شخصاً بخود بنده گفتند که برای هر دستگاه پنجهزار تومان شرکت تلفن پول گرفته است (صحیح است) ما اگر بخواهیم ازمردم مالیات بگیریم باید یك قانونی از مجلس بگذرانیم ولی او برای خودش قانون وضع میکند و حق المکالمه را زیاد میکند وهرطور که میخواهند پول میگیرند اینها باید یك نظمی داشته باشد بنده عقیده ام این است که مجلس شورای ملی باید باین قسمت توجه کند . اخیراً بنده بکردستان رفته بودم صبح زود یك کاری داشتم هرچه تلفن کردم دیدم جواب نمیدهند بعد گفتند که ساعت هشت اجزاء میآیند و ساعت هشت هم تعطیل میشود یعنی درموقعیکه حتماً یکنفر احتیاج بتلفن دارد دستگاه تلفن خوابیده است بنا براین باید این از هردو طرف رعایت بشود حالا بنده چه عرض میکنم ؟ بنده عرض میکنم کسه مجلس شورای ملی این حق انحصار مکالمات تلفنی را لغو بکند (دکتر رادمنش - پیشنهاد بکنید آقا) بنده پیشنهاد کردم اجازه بدهید فقط چیزیکه هست بنده یقین دارم که شرکت تلفن باآن سوابقی که دارد این ابداً ضرری باونخواهد زد یعنی مادر آن واحد صدمه‌ای باونخواهیم زد یعناً مثل واگون اسبی بود که یك امتیازی گرفته بود بعداً که اتوبوسها آمدند مردم ننشستند واینهارا برچیدند الان هم که شما بحضرت عبد العظیم بروید با اینهمه اتوبوس که هست راه آهن کار خودش را میکند ودفترش هم ضرری نشان نمیدهد انحصار شرر الغو کردند یك رقیبی در مقابل این ایجاد کردند بالاخره یامردم را راضی میکنند و اینقدر اذیت نمیکنند ویادستگاهش رااصلاح میکنند یااینکه جمع کنند و ترتیبی برای کارتلفن مردم داده شود و اماعرض آخر بنده که آقای فداکار هم فرمودند مختصر عرض کنم موضوع راه آهن است بموجب تصمیم هیئت وزراء براه آهن اجازه داده شده است که خودش قرض بکند ده میلیون دولار که عبارت از سیصد و بیست میلیون ریال باشد بنگاه راه آهن ازبانکملی ایران قرض کرده است بنده نظرم این است که اگر مانظارت در عایدات و هزینه بنگاه کل راه آهن نداشته باشیم یعنی بودجه اش بمجلس نیاید این قرض کردن راه آهن خواهدماند و تمام عایداتش خرج خواهد شد و بالاخره یك مؤسسه‌ای خواهد بود که عوض اینکه بما استفاده بدهد ورشکست وازبین خواهد رفت حالا ما باید درهمین لایحه چهاردوازدهم درآمد راه آهن رابیاوریم جزو درآمد کشور وهزینه راه آهن را هم بیریم جزو هزینه کشور وقتیکه اینها جلوی مابود آنوقت ازبابت فروضیکه راه آهن دارد هرماهه یك میلغی درنظر میگیریم و این قرض را مستهلك میکنیم واین وضع راه آهن را یك نظمی بهش میدهیم این عرض آخرمن اگرقبول دارید یك وضعی بهش بدهید.

انکرالهی — همه اش صحیح است.

دولت آبادی - بنده هم اخطار نظامنامه‌ای دارم .

طباطبائی - بنده هم اخطار کرده بودم .

نایب رئیس — چون آقای فاطمی مخبر کمیسیون کسالت دارند حاضر نشدند بنابراین خواهش میکنم آقای دکتر معظمی تشریف بیاورند (یکنفر از نمایندگان — آقای فرهودی مخبرند) . آقای فرهودی عضو کمیسیون سابق نبودند اول بنده هم تذکر بایشان دادم ولی چون عضو کمیسیون سابق باید مخبر باشد از آقای دکتر معظمی خواهش میکنم ایشان وظیفه مخبری را انجام بدهند . آقای طباطبائی اخطارتان چیست ؟

محمد طباطبائی - اگر بموقع بمن اجازه داده شده بود واگر آقایان توجه میفرمودند بحفظ نظامنامه وقانون والبته توجه دارند ونخواهیم ازقانون (ماکه خودمان اینجا توی مجلس هستیم) تخطی بکنیم تکلیف لایحه ومجلس زودتر از صحبت های آقا معین شده بود (اردلان - بفرمائید آقا) اینجادو لایحه است یکی لایحه دولت که بمجلس شورایملی تقدیم شده و یکی هم لایحهٔ عوضی که در کمیسیون بودجه تنظیم شده (یکی از نمایندگان - عوضی چیست خبر کمیسیون است) یعنی غیر از آن لایحه دولت .

نایب رئیس - آقای طباطبائی مادهٔ نظامنامهٔ راکه اخطار میکنید بفرمائید کدام ماده است .

محمد طباطبائی - مادهٔ ٦٥ (در قانون بودجه ، هیچ طرحی راکه مستلزم ازدیاد مقرری یا مدد معاش یا وظیفه باشد بعنوان ماده الحاقیه یابعنوان اصلاح نمیتوان پیشنهاد کرد

اردلان - وکیل نمیتواند پیشنهاد کند .

نایب رئیس - این چه ربطی باظهار جنابعالی دارد آقا .

محمد طباطبائی - اجازه بفرمائید صحبت میکنم باید مجال بدهید که من حرفم را بزنم بنده دارم عرض میکنم اگر بنا شود که وسط حرف من ایشان صحبت کنند وبعدهم آقا اینجابفرمایند چه ربطی دارد که نمیشود .

نایب رئیس - شما میخواهید تمام حرفهایتان را اینجا بزنید وعنوانش هم اخطار نظامنامه‌ای باشد اینکه نمیشود .

محمد طباطبائی - من بآقا قول میدهم غیر اینکه بموجب مادهٔ ٦٥ ودر حدود ماده ٦٥ و اینکه کمیسیون بودجه وکیل مجلس حق ندارد چیزی که پیشنهاد میکند مستلزم خرج، مدد معاش و وظیفه باشد چیز دیگری نخواهم گفت

نایب رئیس — بفرمائید

محمد طباطبائی — مادهٔ ٦٥ (درقانون بودجه هیچ طرحی را که مستلزم ازدیاد مقرری یا مدد معاش یا وظیفه باشد بعنوان ماده الحاقیه یا بعنوان اصلاح نمیتوان پیشنهاد کرد و هم چنین است طرحی که خواه مستلزم احداث تاسیسات یا شغل یا وظایف بوده خواه باعث توسعهٔ هر یك از این سه فقره خارج از حدود قوانین جاریه باشد) حالا آقایان اگر بخواهند از قانون تجاوز بکنند و خود مجلس شورای ملی بر خلاف قانون عملی بکند لایحه دولت که در جلسه علنی تقدیم مجلس شورای ملی شده است بخوانید و مقایسه کنید با این لایحه که امروز از طرف کمیسیون بودجه بعنوان خبر کمیسیون آمده ملاحظه خواهید فرمود که درلایحهٔ دولت نامی اسمی ازآنچه اینجامخصوصاً در صفحه ۲ صورت ریزی که دارد بهیچوجه نبوده یکی از آقایان در کمیسیون بودجه برای ترضیه خاطر عدهٔ دیگر درخارج یك پیشنهادی کرده است که کمیسیون بودجه هم بر خلاف قانون این را

گرفته است وآورده است بمجلس .

دکتر معظمی — کدام قسمت ؟

محمد طباطبائی — البته این عرضی راکه میکنم یك عده از آقایان مهندسین طبیعة ازمن خوششان می آید من هم چون معتقد بخوش آمدن وخوش نیامدن نیستم مقیدم بحفظ قوانین مملکتی مقید هستم بحفظ بودجه مملکت مقیدم به این که دولت رابابد حفظ کرد ادای وظیفه میکنم اخطار قانونی کردم ماده نظامنامه را خواندم برای آقایان لایحه اصلی دولت در حضور آقایان هست و این لایحه هم هست خوب است که آقایان خودشان تطبیق بفرمایند بایکدیگر .

دکتر معظمی - بنده اجازه میخواهم .

نایب رئیس - این اخطار را چون اخطار نظامنامه ایست بنده باید جوابشان را بدهم بعدشما هم مخارید که چون مخبر کمیسیون هستید ازطرف کمیسیون جوابشان را بدهید . این اخطار و بیانی راکه جنابعالی فرمودید کی بشما گفت که این پیشنهاد را یکی از اعضاء کمیسیون کرده اند

محمد طباطبائی - اگر دولت کرده است نشان بدهید .

نایب رئیس - اجازه بفرمائید جنابعالی که میخواهید تکلیف معین کنید ماده ٦٥ ناظر باین است که هیچ وکیلی در مجلس حق پیشنهاد خرج ندارد وتابحال هم عمل شده است خودوزیردارائی در کمیسیون بودجه موافقت کردند واصلاحی که در این لایحه شده است نظر خودآقای وزیردارائی بوده است ودرمجلس هم بوده است واخطار جنابعالی هم موردی ندارد .

محمد طباطبائی - نظر وزیر دارائی باید در مجلس گفته شود

نایب رئیس - این اخطار جنابعالی مربوط به ماده ٦٥ نیست آقای دکتر معظمی تصور میکنم رفع اشکال شده باشد ومحتاج بتوضیح نیست

دکتر معظمی — عرض کنم این اخطاری که ایشان فرمودند همانطوریکه مقام ریاست هم تذکر دادند بهیچوجه وارد نبود خواستم خدمتتان عرض کنم که این قسمتی که اینجا اضافه شده است بموجب پیشنهاد جناب آقای وزیر دارائی بوده و بعلاوه آقای وزیر دارائی این پیشنهادرا فرمودند چون همین مجلس شورای ملی دولت را مکلف کرده بود که وضعیت مهندسین را معلوم کند و این قانون مسکوت مانده بود وبااین عمل رعایت قانون مجلس شورای ملی شده است وخود آقای وزیر دارائی هم این رابپیشنهاد کرده اند بنابراین هم اطاعت ازامر مجلس شورای ملی است وهم اطاعت از یك امری که ضرورت دارد .

محمد طباطبائی — آقای وزیر دارائی را مجبور کردند که هیچ نگفتند .

نایب رئیس — آقای دولت آبادی

دولت آبادی — بنده یك عرضی داشتم مقدمة عرض کنم اولا وقتی که در کمیسیونها پیشنهاد آقایان رسیدگی شد تازه می آید بمجلس و گزارش آن بعرض میرسد تابعد تعیین تکلیف کنیم بنابراین فوت امری نشده وتکلیف غائیش را مجلس شورای ملی معین میکند واین کاری راکه برای مهندسین کرده است همانطور که آقای دکتر معظمی فرمودند البته یك حقگذاری بجائی بوده ویکدسته ازمردم وطن پرست مملکت بخصوص بطبقهٔ تحصیل کرده توجه شده است ولی اخطاربنده که عرض شد این بود که طرح این لایحه امروز بموجب پیشنهاد بنده وتصویب مجلس بود بنا براین اجازه‌های نطق روی این موضوع مخالف و موافق باید درمجلس گرفته شود زیرا دردستور نبوده است که موافق ومخالف در خارج نام نویسی کنند (جمعی از نمایندگان — اینطور نیست) اجازه بفرمائید اگر جزو دستور بوده است چرا مطرح نشد وفقط مجلس امروز رای داد که جزودستور باشد ولایحه جزودستور نبوده است که کسی راجع بآن در تابلوخارج اجازه بگیرد ازاین جهت بنظر بنده باید درمجلس اجازه مخالف وموافق گرفته شود ودرنظریات مخالف و موافق گفته شود

لنکرانی — بنده احتیاطاً الان اجازه میخواهم (خنده نمایندگان)

نایب رئیس - آقای هاشمی

هاشمی — اگر آقایان توجه داشته باشند باین دلیلی که عرض میکنم این لایحه امروز جزء دستور بوده (صحیح است) و دلیل بنده این است که بواسطه همین موضوع بود که آقای ملك مدنی اخطار کردند که روزپنجشنبه جلسه نخواهد شد تا لایحه چهاردوازدهم حاضر شود وباید بمجلس وعلاوه براین مجلس این نظر راتأیید کرد که امروز جزودستور قرار بگیرد (حاذقی — درتابلوهم گذاشته بودند

نایب رئیس - آقای دکتر شفق جزوموافقین اسم نوشته اند

دکتر فلسفی — بنده بودم

نایب رئیس — آقای دکتر فلسفی بفرمائید

دکتر فلسفی — عرض کنم بنده صرفا ازنظر اینکه حقوق مستخدمین داده شود وهزینه‌های ضروری مملکت معوق نماند بااین لایحه موافق هستم صرفاً ازاین نظر ولی تذکراتی هم دارم چه ازلحاظ کلی وچه ازنظر احتیاجات حوزهٔ انتخابیه خودم چون هیچوقت موفق نشده ام حالا ناچارم دراینجا عرض کنم متاسفانه دراین دور. ١٤ بقدری مجلس گرفتار مناقشات بود که فرصتی بدست نیامد که درمسائل اساسی برای این مملکت و ملت خدمتی کرده باشد واقداماتی بشود یکی ازآن مسائل اساسی بعقیدهٔ بنده بودجه مملکت بود که هیچوقت بشکل کلی طرح وتصویب نشد وهمیشه با یك وضع مبتذل بشکل یکدوازدهم و دو دوازدهم طرح شد وآن منظور عالیتری که دراین بودجه در نظر است آن منظور دراینجا بعمل نیامد برای اینکه منظور ازطرح بودجه تنها وظیفه نمایندگان مجلس وتنها وظیفه مجلس است اینست که بطور کلی در عایدات مملکت ومخارج مملکت هریك ازنمایندگان مداقه کنند ونظارت بکنند وبالاخره توازن بین دخل وخرج مملکت رابسنجند وبهمین جهت دراثر این غفلت ها ودراثر این مسامحه هاباوجود اینکه مادر این مملکت دارای تمام وسایل هستیم یعنی بااینکه در این مملکت ازلحاظ وسعه کار ازلحاظ معادن ازلحاظ اراضی حاصلخیز ازلحاظ منابع ثروت بالاخره ازتمام منابع عایدی که برای یك ملت وبرای یك مملکت لازم است برخورداریم معذلك ازه ١ میلیون جمعیت ایران ده میلیون آن گرسنه است ده میلیون ملت ایران برای قوت لایموت معطل است (صحیح است) این برای این است که ما اگر در اینجا بودجه مملکت را مطرح میکردیم اگر بیك مسائل اساسی توجه میداشتیم اگر به کشاورزی این مملکت اگر به بهداری این مملکت اگر بفرهنك این مملکت توجه میکردیم قطعاً وضع مابهتر ازاینها بود برای اینکه دراین مملکت اگر رودخانه‌های عظیمی که داشتیم سدبندی میکردیم و از قنوات استفاده میکردیم اگر از این منابع فراوانیکه داشتیم استفاده میکردیم قطعاً وضع مملکت مابهتر ازاین بود . درهمین حوزه انتخابیه خود بنده در گرگان تمام این باغات کشاورزی که اززمان شاه سابق بایك پول بی حد وحصری ایجاد و بایك خون جگری درست شده است الان چراگاه گو و گوسفند است و هیچ توجهی بآن نشده است ماشین آلات گرگان راآورده بودند درآنجامعلوم نشد چه شد دوماشین کشاورزی الان دردشت گرگان است که دوهزارهکتار زمین رامشروب میکند مملکت دولت دراین مدت هیچ توجهی نکرده است وسالی چهارپنجهزار تومان هم صرف حفاظت آن شده است درحالی که استقرار آن ماشین هیچ اشکالی نداشت و میتوانستند بخوبی استفاده کنند واگر ازاین استفاده ها میکردند مادراین مملکت یك نفر بیچاره نداشتیم وهمه متمکن بودند یك مسئله هم لازم است عرض کنم واقعاً اگر مابگوئیم که بهداشت نداریم . . . چون بنده یکنفر طبیب هستم وظیفه نمایندگی و طبابت بنده اجازه میدهد این مطالب راعرض کنم اگر بگوئیم ما بهداری و بهداشت نداریم شاید از حقیقت منحرف نشده ایم برای اینکه بایستی رفت بدهات ایران که دوثلث جمعیت این مملکت رانشکیل میدهد ودید که وضع زارعین وکشاورزان چیست درفصل تابستان وبهار تمام مردم براثر مالاریا ازاین میروند تیفوئید آنها راازیاد رمی آورد همینطور سیفیلیس الان در بعضی نقاط شاید بیست یاسی درصد مثلا همین حوزهٔ انتخابیه خودبنده وجود دارد ونسل مارا دارد فاسد میکند و ازاین میبرد براین موضوعها هیچ توجهی نمیشود . یك لایحه سازمانی آوردند یك سازمانی برای بهداری در کمیسیون مجلس هم گذراندند این لایحه سازمان بسیارخوب وکامل بود بنده هم در کمیسیون بآن رای دادم ولی متناسب باملکت مانبود و ضروریات و احتیاجات مملکت مارا مرتفع نمیکرد بنده درهمان کمیسیون بهداری مجلس عرض کردم که این لایحهٔ بسیارخوبی است امابمقتضای مملکت انگلستان به مقتضای مملکت سویس نه بمقتضای مملکت ایران درمملکت ایران ١ فرسخ اداره در وزارت بهداری تاسیس شود یك اداره برای بیماری مالاریا یك اداره برای بیماریهای واگیردار یك اداره برای بیماریهای آمیزشی وتمام بودجه تمرکز داده شود روی این سه اداره البته مااستفاده های خیلی بیشتر میکنیم بنده درهمان کمیسیون مثل زدم گفتم مثل این است که مادریك اطاق سکونت داریم که سقفش خراب شده است البته بایستی بامصالح خوب ومحکم یك بنائی تهیه کنیم ولی این فرصت ومجال میخواهد وتابنائی درست کنیم زیربرف وباران ازبین میرویم بهتراین است که فعلا سقف رادرست درست کنیم بهتراینست که بهداشت مملکت توجه کنیم وبنده راجع بهمین موضوع درحوزه انتخابیه خودم ، چون درآنجا آشنا هستم یك بیمارستانی درزمان شاه سابق درنیمه دشت تأسیس شد ساختن دیوار آن مصادف شد باشهریور اصل بنا تمام شد آن دیوار همانطور مانده است وبنا دارد ازبین میرود ، وبنده بارها بآقای وزیر بهداری تذکر دادم هیچ توجهی نکردند والان اگر خواسته باشید آن بنارا بسازید دویست هزارتومان پول لازم دارد والان دارد ازبین میرود .

فقط برای یك دیوار (لنکرانی - ولی طاق کسری هنوز باقی است) . . . عرض کنم حضورتان که تمام منطقه حوزه انتخابیه بنده تمام بخش هایش طبیب دیپلمهٔ داشته اند الان یکنفر طبیب ندارند ومردم ازسیاه زخم ، مالاریا ، تیفوئید ، مثل برگ خزان بزمین میریزند ومیمیرند هیچ توجهی نمیشود ویکی هم آقای وزیر فرهنك تشریف دارند بنده راجع بفرهنك آنجا عرض میکنم که خیلی ازساختمانها است که آنجا شده وناتمام مانده وفقط مختصر هزینه‌ای لازم دارد و الان در زیر باران و برف دارند از بین میروند وهیچ توجه نمیشود ، بنده چندین بارهم خدمت ایشان عرض کردم البته بودجه فرهنك وبهداری دراین مملکت بایستی توجه بشود هیچ توجه نمیشود ، ما اگر بهداری و کشاورزی و فرهنك داشتیم

قطعاوضع مابهتر ازاین بود بنده معتقدم که بودجه کشاورزی وفرهنگ وبهداری بایستی بر بودجه ژاندارمری و شهربانی در این مملکت تفوق داشته باشد و بایستی بیشتر توجه بشود .

لنکرانی - پیشنهاد بنده را بخوانید

نایب رئیس - دربین مذاکره وشوردرلایحه پیشنهاد جلسهٔ خصوصی مورد ندارد آقای وزیر دارائی بفرمائید

لنکرانی — مقصود بنده توجه بمطلب بود

وزیردارائی - بطور کلی خواستم بمناسبت فرمایشات آقای دکتر فلسفی یك مختصری عرض کنم که اگر بنده اصراری کردم و خواهش کردم از آقایان که این لایحه چهار دوازدهم زودتر تصویب بشود برای این بود که فرصتی بشود ، هم اساسی برای بودجه سال آینده ریخته بشود وهم اگر توفیقی باشد ترتیبی داده شود برای بودجه کلیهٔ سنوات درآینده واین نظریات آقایان هم ازهرحیث تامین خواهد شد ، اگر ممکن بود احتمال داده شود که این لایحه امروز بگذرد بنده عرض میکردم که بلافاصله بعد از تصویب این لایحه ، آن لوایحی که مورد نظر آقایان است تقدیم میکنم اگر هم امروز نگذرد بجلسهٔ بعد میافتد ، بنده آن لوایحی که مورد نظر آقایان است تقدیم میکنم بطوریکه ازلحاظ توزیع بودجه بین قسمتهای مختلفه مخارج مملکت نظرهای آقایان حتی المقدور تامین بشود وهم ازمخارج زائد جلوگیری بشود گمان میکنم بااین ترتیب منظور آقای دکتر فلسفی وسایر آقایان نمایندگان تامین شده باشد و باین ترتیب اگر اجازه بفرمایند وارد بحث و مسائلشان نشویم مثلا فرمودند ازه امیلیون نفر ده میلیون نفر گرسنه هستند وبعد فرمودند دو تا ماشین آبیاری فلانجا مانده است که اگر بیاوریم تمام مردم فقیر راحت میشوند بنده عرضی ندارم اگر اینطور باشد واین دو تا ماشین را میخواهند بنده

یکنفر ازنمایندگان - دوسال است معوق مانده است

سعی میکنم که این دوتا ماشین آورده شود

نایب رئیس - آقای حاذقی .

حاذقی - از این وقتی که امروز درموقع طرح لایحه چهاردوازدهم درمجلس شورای ملی بدست آمده است استفاده میکنم وبطور اجمال عرض میکنم علت اینکه در ستون مخالف اسم نوشته بودم علت مخالفت من بااین لایحه بهیچوجه مربوط با مخالفت دولت جناب آقای حکیم الملك نیست وبنده بشخص ایشان ودولت ایشان کمال اعتماد رادارم ورای هم داده ام و پشتیبان دولت ایشان هم بوده وخواهم بود (فداکار - بنده ازطرف ایشان تشکر میکنم) ولی این موافقت جدی نسبت بدولت فعلا تاآنجائی که وسائل دردست دارد ودر راه مملکت فعالیت و کوشش میکند مانع ازاین نخواهد بود که یادآوری هاوتذکراتی در قسمت لایحه دولت خبر کمیسیون بودجه اینجا عرض کنم و نظر آقایان نمایندگان محترم را متوجه بکنم قدر مسلم این است که در پرداخت حقوق مستخدمین دولت وهزینه های ضروری مملکت هیچیك ازنمایندگان نه تنها مخالف نیستند بلکه صددرصد هم موافقیم و من متاسفم که چرا لایحه بودجه ۱۳۲۴ بموقع خودش درمجلس شورای ملی مطرح نشد و تصویب نشد تااینکه ما همه ماهه مجبور بشویم یك مدتی وقت مجلس شورای ملی را صرف وقت یکدوازدهم و دو دوازدهم واخیراً چهاردوازدهم بکنیم وبازهم یك بودجه روشن ودر واقع منظمی که مبنای بودجه سال آتیه مملکت باشد تصویب نکرده باشیم . یك نکته که من میخواهم نظر مجلس محترم رابآن جلب کنم مستدعیات وتقاضاهای اهالی فارس است که آقایان نمایندگان فارس بمن ماموریت دادند که در اینجا عرض مجلس شورای ملی برسانم تقاضاهای مردم فارس تازه نیست مربوط بامروز ویك ماه ودوماه پیش نیست بلکه نزدیك بده ماه است که طبقات عمده مردم یك تقاضاهای مشروع قانونی چه ازاین دولت وچه ازدولت گذشته داشته اند (دکتر رادمنش - فرقه دمکرات تشکیل داده اند) خیر آنجا خوشبختانه درآنجا اثری ازفرقه دمکرات نیست مردم فارس صددرصد مردم مطیع قانون و باانضباط و تابع مقررات مملکتی هستند واین تظلمات مردم آنجا همانطوریکه عرض شد خیلی هم مؤدبانه ومطابق قوانین مملکتی بوده است وماخیلی خوشوقتیم که در میان استان ۷ وفارس حتی پنجنفر افرادیکه بخواهند بقوانین مملکتی و قانون اساسی احترام نگذارند وزیرپا بگذارند وجودندارد ولی این مانع آن نیست که یك تقاضاهای مشروع و قانونی خودشانرا این جابعرض دولت برسانند وتوقع انجام آنهارا داشته باشند (فداکار - کسی گوش نمیدهد) عرض کنم که دراین تقاضای وجوه مردم فارس چندنکته گنجانده شده است که من برای توجه جناب آقای وزیر دارائی وجناب آقای وزیرراه و فرهنگ که از طرف دولت تشریف دارند عرض میکنم دراین چند سال اخیر وضع اقتصادی فارس بی اندازه خراب شده است علت هم دارد همینطور که آقایان نمایندگان محترم اطلاع دارند تاقبل از تأسیس راه آهن سرتاسری فعلی ایران قسمت مهم کالاهای صادراتی و وارداتی این کشور از طریق فارس انجام میگرفت واردات ازراه بوشهر وشیراز بتمام مملکت پخش میشد و در نتیجه تجار وبازرگانان آنجاهم میتوانستند علاوه بر خدمتی که بمردم مملکت میکنند زندگانی خودشان را هم اداره کنند متاسفانه باندازهٔ فعلا وضع اقتصادی فارس خراب شده که بیشتر از بازرگانان فارس مجبور بمهاجرت شده اند یا بشهرهای دیگر ایران پناه برده اند (فداکار — دولت آقای حکیمی درست میکند) البته توجهی که امروز باید بشود این است که در حدود سهمیه های تجارتی مملکتی برای تمام استانها البته نه تنها فارس ومخصوصاً برای بازرگانان فارس دولت درهر سال سهمیه تجارتی معین کند وبآنجا ابلاغ کند که تجار محل بتوانند درقسمت وارد کردن کالا های تجارتی اقدام بکنند وحتی تقاضا کرده بودند که یك شعبه از کمیسیون ارز درشیراز تشکیل شود که تجار آنجا این اندازه محتاج بتهران نباشند که حتی برای گرفتن یك موافقت نامه واجازه نامه باید برخیزند و بیایند در طهران و بوزارت بازرگانی مراجعه بکنند و موافقت بکنند این تقاضای مشروع را عرض میکنم بایستی در تمام کشور مجری شود و حتی عقیده بنده این است که برای تمام مردم این کشور باید این تهیه شود که سهمیه کالاهای تجارتی هر استانی را در اول سال تقسیم کنند به نسبت جمعیت آن استان ابلاغ کنند بادارات محل که آنجا موافقت نامه بدهند بتجار محل که بتوانند در شهر خودشان تجارت بکنند (اردلان — فایده این چیست اصلا انحصار را بهم بزنید) موضوع دیگری که تقاضا شده است مخصوصا خرابی راههای شوسه فارس بود که چند سال است اصلا تعمیر و مرمت نشده و من بنمایندگی از طرف نمایندگان فارس خدمت جناب آقای وزیر راه رسیدم و البته ایشان مورد توجهشان هست ولی متاسفانه درلایحه دولت متوجه باین موضوع نشده اند که یك اعتباری که لازم است برای عمران وآبادی استانها مخصوصا استان هفتم پیش بینی بشود این است که من استدعا میکنم که برای مرمت راههای حاضر که درفارس هست وازاستفاده افتاده یك توجهی بشود که مردم آن استانهای دوردست مملکت باسایر مردم مملکت مرتبط بشوند وکالاهای تجارتیشان را بتوانند بفرستند وجنسهائی که مورد احتیاجشان است بتوانند وارد کنند موضوع دیگری که طرف تقاضای مردم فارس بود موضوع بهداری فارس بود در بودجه های سالهای گذشته اعتباری که برای بهداری فارس منظور شده باداشتن هفت شهرستان حتی باندازهٔ بودجهٔ بهداری یکی ازشهرستانهای نزدیك بمرکز هم نیست وتنها ازبهداری در فارس یك اسمی باقی مانده است که مردم درحین ابتلاء بامراض هیچ مرجعی برای معالجه و مداوای خودشان ندارند این است که من استدعا میکنم که دولت متوجه باشد که مردم فارس هم جزء مردم این مملکت هستند ومثل سایر مردم مطیع این مملکت مالیات میدهند و توقع دارند که حق مشروع و قانونی آنها در بارهٔ آنها مراعات بشود و توجه بشود یك بودجه از طرف رئیس بهداری فارس تقدیم دولت و وزارت بهداری شده است که هزینهٔ مبارزهٔ با بیماریهای بومی محل مثل تراخم و امثال آن با یك دقتی پیش بینی شده وامیدواریم که این پیشنهاد بهداری فارس مورد توجه دولت قرار بگیرد ازاین امراضی که درآنجا بومی شده است وصحت مردم آنجا را تهدید کرده است بکاهند یك موضوع دیگری که مردم فارس از دولت توقع داشته و دارند موضوع انتقال یك اعتباری است برای تسطیح فرودگاه هوائی شیراز که تنها وسیله ارتباط استان هفت با مرکز فعلا محسوب میشود یك فرودگاهی است که چند سال است آنجا تاسیس شده وپست هوائی هفته ای یکبار ازشیراز بتهران میآید چندسال اخیر مرمت نشده است اخیراً هم یك مبلغی ازطرف دولت اختصاص بتعمیر آنجا داده اند آگهی مناقصه آنرا هم داده اند کسانی که برندهٔ مناقصه بوده اند الان حاضرند آنجا مشغول کار بشوند ولی روی همین کندی جریان کارها این اعتبار انتقال پیدا نکرده وخیلی ازمردم فارس تلگراف میکنند.... (نمایندگان- اکثریت نیست)

بعضی ازنمایندگان - ختم جلسه

حاذقی - مجله نکنید .

۵ - اعلام تنفس و تعطیل جلسه

نایب رئیس - درخارج کسی نیست (صحیح است) موافقت بفرمائید که جلسه را تمام کنیم .

بعضی ازنمایندگان - جلسه فردا

نایب رئیس - تأمل بفرمائید خواهش میکنم یك نکته است میخواهم بآقای لنکرانی تذکر بدهم چون عده کافی نیست جلسه را بطور تنفس ختم میکنیم و جلسه آتیه را هم فردا صبح ساعت ۹ قرار میدهیم ودستورهم متمم همین لایحه . آقای لنکرانی پیشنهادی داده اند که یك جلسه خصوصی فردا صبح تشکیل بدهیم .

لنکرانی - بخوانید .

نایب رئیس - آقایان تشریف نبرند که پیشنهاد خوانده شود .

بعضی ازنمایندگان - نمیشود عده کافی نیست .

نایب رئیس - چون عده کافی نیست بنده تذکر میدهم فردا اول وقت خوانده شود .

دراینموقع یکساعت وبیست دقیقه بعد ازظهر مجلس بعنوان تنفس تعطیل شد .

نایب رئیس مجلس شورای ملی

ملك مدنی